Rapport 2014

Monitoring van activiteiten

Colofon

Auteur

Johan Rosiers, stafmedewerker VAD

Redactie

Mia De Bock, stafmedewerker VAD

Ilse De Maeseneire, stafmedewerker VAD

Marijs Geirnaert, directeur VAD

Layout cover

www.epo.be

Verantwoordelijke uitgever

F. Matthys, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

wettelijk depotnummer: D/2015/6030/35

VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw

Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

Inhoudsopgave

Inleiding

Sinds 1996 beheert VAD Ginger, een geïnformatiseerd registratiesysteem voor alcohol- en drugpreventieactiviteiten in Vlaanderen. Dit programma maakt het mogelijk dat preventiewerkers hun preventieactiviteiten aan de hand van een aantal standaardvariabelen registreren. VAD bundelt de data op Vlaams niveau en beschrijft de resultaten in een jaarlijks monitoringrapport.
Ginger heeft ondertussen al meer dan vijftien jaar zijn nut als geïnformatiseerd registratieprogramma voor alcohol- en drugpreventieactiviteiten aangetoond. Maar in de loop der jaren werd duidelijk dat er behoefte was aan een nieuwe versie, die meer afgestemd was op de nieuwe ICT-standaarden. Door nieuwe technologische en inhoudelijke noden drong een herwerking van het programma zich op. Daarom werd in 2008 www.vadginger.be ontwikkeld, een internettoepassing voor de Gingerregistratie. Door deze vernieuwing staan de ingevoerde data veilig weggeschreven op de VAD-server, kan VAD de vooruitgang in de registratie bewaken, kan de registrator altijd en overal registeren waar er internettoegang is, etc.
In vergelijking met de vorige Gingerversie werden ook inhoudelijk enkele variabelen toegevoegd, conform de doelstellingen voor Ginger in de convenant tussen de Vlaamse Overheid en VAD. Zo wordt gevraagd welke materialen gebruikt werden in de voorbereiding of uitvoering van de preventieactiviteit. Ook wordt gevraagd of en hoe evaluatie aan bod kwam in de activiteit.
Op 1 januari 2009 startte het eerste registratiejaar in de nieuwe onlineapplicatie. Maar al vrij vlug kwamen ook de kinderziekten en beperkingen van de eerste onlineapplicatie aan het licht. Onder andere het feit dat het programma in een programmeertaal met weinig flexibiliteit en ontwikkelingspotentieel was geschreven, was een domper op het gebruiksgemak en een rem op de verdere technische ontwikkeling van Ginger.
Daarom werd in 2011 beslist om een verbeterde versie te ontwikkelen in de meer up-to-date en flexibele programmeertaal Java. In het kader van die vernieuwing voerde VAD in 2011 een evaluatie uit bij de Gingerregistrators. De resultaten van die evaluatie dienden als basis voor de inhoudelijke verwerking van het programma. In januari 2012 werd het nieuwe programma gelanceerd, wat al vlug leidde tot veel bijval van de Gingerregistrators.

Het Gingerrapport 2014 omvat zes hoofdstukken. In hoofdstuk 1 wordt schematisch de structuur van het registreerprogramma weergegeven. In hoofdstuk 2 wordt een algemeen overzicht gegeven van de resultaten. In hoofdstuk 3 wordt het Gingerbeeld per sector opgehangen. In hoofdstuk 4 wordt het Gingerbeeld per registratorgroep gegeven. In hoofdstuk 5 wordt het beeld van het CGG-preventiewerk iets dichter tegen het licht gehouden. In hoofdstuk 6 wordt kort stilgestaan bij wat de toekomst voor Ginger moet brengen.

Veel leesplezier!

Ginger 2014: enkele highlights in resultaten en evoluties

- 89 preventiewerkers (14 lokale, 54 regionale en 21 Vlaamse) voerden samen 6.246 bruikbare preventieactiviteiten in voor het registratiejaar 2014. [→ *Hst. 2*]
- De sectoren gezondheid (33,7%) en onderwijs (31,6%) zijn de sterkst participerende sectoren in alcohol- en drugpreventie. [→ *Hst. 2.2, 3.2 en 3.3*]
- De sectoren welzijn, overheid en vrije tijd en cultuur zien hun aandeel voor het eerst sinds enkele jaren stijgen, wat vooral te wijten is aan een stijging van het aandeel intersectorale activiteiten (= activiteiten met verschillende sectoren). [→ *Hst. 2.2, 3.4, 3.6 en 3.7*]
- Arbeid is de enige sector wiens aandeel blijft dalen, vnl. door een lager aandeel unisectorale activiteiten (= activiteiten enkel met/binnen de sector). [→ *Hst. 2.2 en 3.1*]
- Er zijn nog maar 2 sectoren, arbeid en onderwijs, die meer unisectoraal dan intersectoraal worden bereikt. Voor de sectoren overheid en politie en justitie geldt dat intersectorale activiteiten duidelijk de bovenhand hebben, voor de sector gezondheid is er een meer evenwichtige verhouding. [→ *Hst. 2.2 en 3*]
- Op basis van het aantal intersectorale activiteiten en het aantal deelnemende sectoren per intersectorale activiteit blijkt dat intersectorale samenwerking op het hoogste peil ooit zit. [→ *Hst. 2.2*]
- Dit zijn de meest participerende detailsectoren, met vermelding van sector en participatiegraad[1]:

1. Secundair onderwijs (onderwijs)	21,2%
2. Centra geestelijke gezondheidszorg – CGG (gezondheid)	20,2%
3. Lokale overheden (overheid)	16,4%
4. OCMW's (welzijn)	7,9%
5. Koepels (gezondheid)	6,4%
6. Lokaal gezondheidsoverleg – LOGO (gezondheid)	6,1%
7. Politie (politie en justitie)	5,9%
8. Regionale overheden (overheid)	5,1%
9. Lager onderwijs (onderwijs)	4,5%
10. Centra voor Leerlingenbegeleiding - CLB (onderwijs)	4,0%

- Overleg (43,8%) en vorming (24,8%) zijn de vaakst voorkomende soorten activiteit. [→ *Hst. 2.2*]
- Campagnes (3u53) en vorming (3u06) duren het langst, consult/advies het kortst (1u19). De andere soorten activiteit hebben een gemiddeld tijdsduur rond 2u. [→ *Hst. 2.2*]
- Overleg vind je proportioneel meer in de sectoren gezondheid, overheid en politie en justitie, vorming relatief meer in de sector onderwijs. Vroeginterventie gaat het sterkst uit naar de algemene bevolking. [→ *Hst. 2.2 en 3*]
- De meeste activiteiten gaan door op het lokale niveau (60,1%), gevolgd door activiteiten op gemeenschapsniveau (15,7%) en op regionaal vlak (13,5%) [→ *Hst. 2.2*]
- Intermediaire doelgroepen blijven de belangrijkste partner, ondanks recente verschuivingen in de verhoudingen ten voordele van de uiteindelijke doelgroepen. Uiteindelijke doelgroepen worden proportioneel vaker bereikt in de sector onderwijs (vnl. vorming) en in de algemene bevolking (vnl. vroeginterventie). [→ *Hst. 2.2 en 3*]
- Alcohol (46,9%) en illegale drugs (43,5%) zijn de vaakst behandelde items. ICT-verslaving zit als thema in de lift (3,4% in 2009 → 18,2% in 2014). [→ *Hst. 2.2*]
- Bij preventieactiviteiten wordt het vaakst materiaal gebruikt dat door VAD of De DrugLijn werd ontwikkeld (46,3%), gevolgd door zelf ontwikkeld materiaal (40,1%). [→ *Hst. 2.2*]
- 27,3% van alle preventieactiviteiten wordt geëvalueerd (vnl. vorming). Dat aandeel blijft al enkele jaren stabiel. [→ *Hst. 2.2*]

[1] De participatiegraad is hier berekend op basis van alle activiteiten, dus incl. intersectorale activiteiten. Dit, terwijl in hoofdstuk 3 de participatiegraad van detailsectoren enkel o.b.v. unisectorale activiteiten is berekend.

1. Structuur www.vadginger.be (versie 2014)

Alvorens tot de resultaten over te gaan, volgend overzicht van de variabelen die in www.vadginger.be zitten. De hoofdvariabelen met overeenkomstige vraagstelling zijn in de linkerkolom weergegeven. In de rechter kolom vind je de antwoordmogelijkheden terug.

VRAAG	**ANTWOORDMOGELIJKHEDEN**
Omschrijving van de activiteit	Open veld.
Organisatie	Keuze uit door registrator vooraf aangemaakte lijst.
↳Suborganisatie	Keuze uit door registrator vooraf aangemaakte lijst (optioneel).
Interne activiteit	Keuze tussen 'ja' en 'neen'. Enkel niet-interne activiteiten worden in de Vlaamse Gingerdatabank weerhouden.
Op welke dag vond de activiteit plaats?	Datum aan te klikken in een kalender.
Hoe lang duurde de activiteit (in minuten)?	Aangeven van het aantal minuten dat de activiteit duurde.
Welke sector(en) en detailsector(en) waren aanwezig op de activiteit?	Keuze uit (combinatie van) 8 categorieën: arbeid, gezondheid, onderwijs, overheid, politie en justitie, vrije tijd en cultuur, welzijn en algemene bevolking. Afhankelijk van de keuze van de sector openen zich 5-18 categorieën voor detailsectoren (bij algemene bevolking geen detailsector).
Tot welk locatieniveau richt de activiteit zich?	Keuze uit 6 categorieën: lokaal, regionaal, provinciaal, gemeenschap of gewest, federaal, internationaal.
Welke doelgroep was aanwezig op de activiteit?	Keuze uit 2 categorieën: intermediaire doelgroep, uiteindelijke doelgroep. Afhankelijk van deze keuze openen zich nieuwe vragen en opties.
↳Intermediaire doelgroep: Wie waren aanwezig op de activiteit? Totaal aantal aanwezigen	 Keuze uit 3 categorieën: preventiewerkers, intermediairs, bestuursniveau. Aanduiden aantal aanwezigen in open veld.
↳Uiteindelijke doelgroep: Welke personen van de uiteindelijke doelgroep zijn aanwezig? Totaal aantal aanwezigen	 Keuze uit 4 categorieën: jongeren, familiale omgeving, volwassenen, andere. Aanduiden aantal aanwezigen in open veld.
Over welke soort activiteit gaat het?	Keuze uit 7 categorieën: overleg, consult/advies, coaching, vorming, vroeginterventie, campagnes, andere actie. Afhankelijk van de keuze van de soort activiteit openen zich 2-5 categorieën voor detailactiviteit (bij consult/advies en andere actie geen detailactiviteit).
Welke items werden tijdens de activiteit behandeld?	Keuze uit 7 categorieën: geen specifiek middel als item, alcohol, illegale drugs, medicatie, tabak, gokken, ICT-verslavingen.
Welk materiaal werd ter voorbereiding en/of tijdens de uitvoering van de activiteit gebruikt?	Keuze uit 7 categorieën: zelf ontwikkeld materiaal, materiaal van VAD/De DrugLijn, ander materiaal op Vlaams niveau, ander materiaal op lokaal/regionaal niveau, ander materiaal op federaal niveau, ander materiaal op internationaal niveau, geen materiaal.
Is de activiteit geëvalueerd?	Keuze uit 2 categorieën: ja, neen.
↳ *(indien ja)* Hoe is de activiteit geëvalueerd? Wie heeft de activiteit geëvalueerd? Is er een verslag gemaakt?	 Keuze uit 2 categorieën: mondeling, schriftelijk. Keuze uit 3 categorieën: jijzelf, een externe persoon of organisatie, beide. Keuze uit 2 categorieën: ja, neen.

2. Algemene resultaten

2.1. Samenstelling registratiepanel

In totaal namen in 2014 89 registrators deel aan de Gingerregistratie, 6 meer dan vorig jaar. 2014 telt samen met 2012 het hoogste aantal Gingerregistrators sinds het begin van de Gingerregistratie. Daarmee wordt de stijgende lijn van het aantal gingerregistrators voortgezet. Voor 2009 lag het aantal Gingeraars tussen 65 en 70. Met de online-applicatie steeg dat in de periode 2009-2011 naar tussen 80 en 83 registrators en in de periode 2012-2014 naar tussen 83 en 89. Het gros van de Gingerregistrators is aan een Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg verbonden. Ziehier de in 2014 aan de Gingerregistratie participerende personen, verdeeld per registratorgroep.

- **Lokale preventiewerkers (14)**

An Andries (Drugpunt Waas), Filip Claeys (Drugpunt Leie & Schelde), Tim Cools (Preventiedienst Geel), Joachim De Paepe (Drugpunt SMAK - Aalter & Knesselare), Anne De Smet (Preventie drugs en alcohol 3W Plus), Marc Heremans (Drugpunt Rhode & Schelde), Christophe Vanhuyse (Drugpunt Rhode & Schelde), Laura Peeters (Intergemeentelijke preventie alcohol en drugs Kampenhout-Steenokkerzeel-Zemst), Hylke Schaepherders (Dienst preventie stad Vilvoorde), An Schelpe (Drugpunt-coördinatie), Jasmine Vandorpe (Drugpunt SMAK - Aalter & Knesselare), Hanne Van Eeckhout (Drugpunt Berlare-Lokeren-Zele), Ben Van Gilbergen (Preventiedienst Tienen), Tineke Wancour (Drugpunt Leie & Schelde).

- **Regionale preventiewerkers (54)** [2]

Jeroen Aerts (VGGZ-CAD Limburg), Peter Aertsen (CGG De Pont Mechelen), Carlo Baeten (VGGZ-CAD Limburg), Evelien Bartier (CGG Noord-West-Vlaanderen), Evi Bogaerts (VGGZ-CAD Limburg), Karin Borkelmans (VGGZ-CAD Limburg), Joyce Borremans (CGG Vlaams-Brabant Oost), Wannes Broux (VGGZ-CAD Limburg), Christoph Cambré (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Valérie Cluydts (CGGZ Brussel), Dimitri Das (VGGZ-CAD Limburg), Tineke De Breucker (CGG Waas en Dender - Delta), Maaike De Coninck (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Shana De Houck (CGG Largo), Nele De Laender (CGG Eclips), Cynthia Deman (CGG Waas en Dender - Delta), Leen De Mey (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Eline De Proft (CGG Ahasverus), Leen De Rooms (CGG Ahasverus), Jan De Smet (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Roos Deventer (CGG Noord-West-Vlaanderen), Eva Devleminck (CGGZ Brussel), Liefke De Witte (CGG Noord-West-Vlaanderen), Annemie Durang (CGG Ahasverus), David Fraters (VGGZ-CAD Limburg), Ellen Gibney (VGGZ-CAD Limburg), Rudy Goossens (CGG Eclips), Katrien Hallewaert (CGG Largo), Ingrid Hanot (VGGZ-CAD Limburg), Ilse Himpe (CGG Largo), Kelly Jacobs (VGGZ-CAD Limburg), Stefanie Jansen (VGGZ-CAD Limburg), Christophe Kino (CGG Eclips), Giovanni Laleman (CGG Noord-West-Vlaanderen), Olivia da Silva Lemos (CGG Largo), Sofie Leemans (CGG

[2] In dit overzicht staat ook de provinciale coördinator van Vlaams Brabant opgenomen, maar in de beschrijving van de resultaten van de regionale preventiewerkers zullen enkel de Gingerdata van de aan een CGG verbonden preventiewerker worden opgenomen. Er namen in totaal 53 CGG-preventiewerkers deel aan Ginger 2014 maar slechts een deel van hun werkvolume wordt gesubsidieerd door de Vlaams overheid (naast o.a. subsidies voor lokale preventiewerkers). In de meeste CGG wordt geen onderscheid gemaakt tussen de takenpaketten zodat we ze in het kader van de Gingerregistratie ook niet kunnen onderscheiden.

VAGGA-Altox Antwerpen), May Leenaerts (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Gwen Maris (CGG Vlaams-Brabant Oost), Kimberly Michiels (CGG Vlaams-Brabant Oost), Martijn Onsia (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Rudi Reyners (Provincie Vlaams-Brabant), Laurent Rouckhoudt (CGG Eclips), An Schelpe (CGG Eclips), Cedric Seys (CGG Largo), Marc Tack (CGG Eclips), Marilyn Toch (CGG Eclips), Inge Truyens (CGG Kempen – De Meander), Steven Vanderauwera (CGGZ Brussel), Marjet Vanderstraeten (VGGZ-CAD Limburg), Marjolein Van de Velde (CGG Waas en Dender - Delta), Vicky Vandooren (CGG De Pont Mechelen), Ellen Van Eynde (CGG Kempen – De Meander), Ilse Van Roy (CGG Ahasverus) en Wim Veireman (CGG VAGGA-Altox Antwerpen).

• **Vlaamse preventiewerkers (21)**

Inge Baeten (VAD), Joke Claessens (VAD), Mia De Bock (VAD), Jasmien De Doncker (VAD), Else De Donder (VAD), Tom Defillet (VAD), Jonathan Deleener (VAD), Ilse De Maeseneire (VAD), Nina De Paepe (VAD), Marijs Geirnaert (VAD), Johan Jongbloet (VAD), Marie-Claire Lambrechts (VAD), Fred Laudens (VAD), Sarah Melis (VAD), David Möbius (VAD), Hanna Peeters (VAD), Johan Rosiers (VAD), Jochen Schrooten (VAD) Johan Vandewalle (De Sleutel)[3], Karen Vanmarcke (VAD) en Femke Wijgaerts (VAD).

2.2. Overzicht van activiteiten

Er werden voor het registratiejaar 2014 in totaal 6.267 activiteiten in www.vadginger.be ingevoerd. Na een kwaliteitscontrole bleken er daarvan 21 niet te voldoen, vooral omdat het geen feitelijke Gingeractiviteiten zijn. De uitval bedroeg 0,3%, een verwaarloosbaar aandeel dat sinds de omschakeling naar de onlineversie van Ginger en de lancering van de nieuwe versie in januari 2012 veel lager ligt dan voorheen. Na aftrek van de 21 "foutieve" activiteiten houden we dus nog 6.246 activiteiten over voor de analyse. Dat is het hoogste aantal sinds 2011 (toen 6.339).

Vooraleer de hoofdresultaten wat meer in detail te bekijken, zetten we de verdeling van alle preventieactiviteiten per soort op een rijtje.

Soort activiteit	Activiteiten	Aandeel
Overleg	2.733	43,8%
Vorming	1.548	24,8%
Consult/advies	529	8,5%
Vroeginterventie	491	7,9%
Coaching	460	7,4%
Campagnes	218	3,5%
Andere actie	267	4,3%
Totaal	6.246	

Tabel A1: Overzicht soort activiteiten

[3] Alle preventieactiviteiten van De Sleutel worden onder één account geregistreerd.

Doorheen de Gingerjaren heeft overleg altijd de bovenhand gehad. Dat is in 2014 niet anders, met bijna de helft van de activiteiten. Vorming komt in een kwart van de activiteiten aan bod. Deze beide soorten samen zijn goed voor ruim twee derde van de preventieactiviteiten. Andere soorten staan minder vaak op het programma, maar komen toch ook telkens in enkele honderden activiteiten aan bod. Vroeginterventie scoort als detailactiviteit minder sterk dan in 2013 (491 activiteiten (7,9%) in 2014, tegenover 665 activiteiten (11,0%) in 2013).

⇨ *Participatie van de sectoren (tabel B1)*

Net zoals de vorige jaren neemt de gezondheidssector van alle sectoren proportioneel het meest deel aan de geregistreerde preventieactiviteiten, op de voet gevolgd door de onderwijssector. Wat de unisectorale activiteiten betreft, is onderwijs nog steeds de meest bereikte sector. Maar als je de intersectorale activiteiten mee in beschouwing neemt, spant de gezondheidssector de kroon. Deze sector is vanouds een sector die veel aan preventie doet middels deelname aan intersectorale samenwerking. In 2014 nam de gezondheidssector deel aan een derde van alle preventieactiviteiten (33,7%). Het aandeel van de onderwijssector ligt daar net onder (31,6%). De overheidssector is de derde meest bereikte sector (25,4%). De welzijnssector sluit de reeks vaker participerende sectoren af, met een aandeel van bijna één op de vijf activiteiten (18,7%). Het aandeel van de algemene bevolking is stabiel gebleven (14,8%), na een stijging in 2013. De overige sectoren kennen een participatiegraad van rond of onder de 10%. De sector vrije tijd en cultuur kent een lichte remonte, van 8,3% in 2013 naar 10,5% in 2014.

⇨ *Evolutie unisectorale activiteiten van de sectoren (grafieken B1 en B2)*

Noot: unisectorale activiteit = activiteit die uitsluitend met één bepaalde sector wordt uitgevoerd. Bijvoorbeeld: een preventieactiviteit in een school, waar geen actoren uit andere sectoren aan deelnemen, is een unisectorale activiteit met de onderwijssector.

Onderwijs blijft de sector die het sterkst unisectoraal bereikt wordt (21,9%). Na jaren van continue daling van het aandeel unisectorale activiteiten in de sector onderwijs tot 2009 is het aandeel de laatste jaren gestabiliseerd. De gezondheidssector kent na een stijging van het aandeel unisectorale activiteiten vorig jaar, nu een opvallende daling: van 20,1% in 2013 naar 16,6% in 2014.
De andere sectoren volgen op ruime afstand, te beginnen met de overheidssector (7,7%) en de welzijnssector (7,2%). Voor beide sectoren betekent dat een stabilisering van het aandeel na een gestage daling in de drie voorgaande jaren.
De arbeidssector ziet het aandeel unisectorale activiteiten verder dalen. In de loop van de 5 laatste registratiejaren halveerde dat aandeel, van 10,6% in 2010 naar 5,0% in 2014.
De vrijetijds- en cultuursector kenden ook een aanhoudende daling in de voorgaande jaren, maar ziet nu voor het eerst sinds 2010 het aandeel unisectorale activiteiten terug stijgen, zij het licht (van 2,7% naar 3,6%). De sector politie en justitie – een sector die zelden unisectoraal wordt bereikt - blijft stabiel op 1,1%.

⇨ ***Evolutie intersectorale activiteiten (tabel B2)***

<u>Noot</u>: intersectorale activiteit = activiteit waaraan meerdere sectoren deelnemen. Bijvoorbeeld: een preventieactiviteit waaraan zowel de directie van een school, als een lokale gemeentelijke preventiewerker, als een uitbater van een jongerencafé aan deelnemen, is een intersectorale activiteit met zowel de onderwijssector, als de overheidssector, als de vrijetijds- en cultuursector.

Intersectorale samenwerking kende al die jaren van Gingerregistratie een wisselend verloop, al waren de fluctuaties niet opvallend groot. Maar de laatste jaren lijkt een nieuwe trend ingezet. Tussen 2010 en 2014 groeide het aandeel intersectorale activiteiten gestaag van 17,4% naar 26,3%. Daarmee zit het aandeel van intersectorale samenwerking veruit op het hoogste punt sinds het begin van de Gingerregistratie.
Aangezien het gemiddeld aantal deelnemende sectoren per intersectorale activiteit in diezelfde periode quasi stabiel is gebleven, is het duidelijk dat intersectorale samenwerking in de laatste jaren een veel belangrijkere plaats inneemt. Dat blijkt ook uit de samengestelde ISS-indicator[4], die voor het eerst boven de 70 uitkomt.

⇨ ***Tijdsinvestering per activiteit en per sector (tabel B3)***

Alle geregistreerde preventieactiviteiten samen hebben in totaal 14.182 uren in beslag genomen. De gemiddelde duur per activiteit is 2 uur en 16 minuten. Sommige activiteiten, zoals vorming en campagnes, duren gemiddeld een stuk langer. Andere soorten, in de eerste plaats consult/advies, duren minder lang.
Als we de tijdsinvestering per soort activiteit in de verschillende sectoren bekijken, dan zien we dat de waarden meestal niet ver van de gemiddelden liggen. Toch zijn er enkele sterkere afwijkingen. Zo duren overleg en consult/advies in de arbeidssector minder lang dan algemeen. Campagnes nemen in de sector vrije tijd en cultuur en naar de algemene bevolking toe gemiddeld meer tijd in beslag.

⇨ ***Coaching, vroeginterventie en campagnes per sector (tabel B5)***

In de twee meest recente herwerkingen van Ginger zijn drie soorten activiteiten toegevoegd aan de keuzemogelijkheden, met name coaching, vroeginterventie en campagnes.
Coaching komt in 7,4% van de geregistreerde preventieactiviteiten aan bod. Dat aandeel ligt zowat halverwege die van de 2 voorgaande jaren (6,3% in 2012 en 8,0% in 2013) maar nog steeds een stuk lager dan in 2011 (10,0%). In de arbeidssector ligt dat aandeel veel hoger (19,2%). Die coachingsactiviteiten zijn zo goed als altijd gericht op beleidsontwikkeling in een organisatie.
Vroeginterventie, dat in de handleiding van Ginger wordt gedefinieerd als "activiteiten die kaderen in het vroegtijdig tussenkomen om problemen als gevolg van alcohol- en druggebruik zo beperkt mogelijk te houden"[5], is in 7,9% van alle preventieactiviteiten aan de orde. Daarmee ligt het aandeel terug in de grootteorde van de periode 2010-2012 (toen telkens tussen 5% en 8%), nadat het in 2013 sterk gestegen was (11,0%).

[4] De ISS-indicator, berekend volgens de formule [percentage intersectorale activiteiten op het totaal aantal activiteiten x gemiddeld aantal aanwezige sectoren per intersectorale activiteit], geeft een indicatie van de omvang van intersectorale samenwerking.

[5] Definitie van vroeginterventie uit het gelijknamige VAD-dossier: "We definiëren vroeginterventie als alle methodologisch onderbouwde acties die professionelen uit de welzijns- en gezondheidssector en andere relevante sectoren toepassen met de bedoeling personen met riskant of problematisch middelengebruik zo vroeg mogelijk te identificeren, hen te motiveren tot gedragsverandering en verder te ondersteunen bij deze veranderingsstrategie. De doelstelling van vroeginterventie is het reduceren van de (risico's op) schade die bij het verder zetten van dit gebruikspatroon (zou) optreden."

Vroeginterventie is vooral naar de algemene bevolking toe een vaak voorkomende activiteit: in bijna de helft van de preventieactiviteiten met de algemene bevolking komt vroeginterventie aan bod (47,4%). Dit is vooral op individuen gericht.
Campagnes maken 3,5% van alle geregistreerde activiteiten uit, wat iets meer is dan het aandeel in 2013 (2,5%). In de sector vrije tijd en cultuur en naar de algemene bevolking toe komt deze detailactiviteit meer dan gemiddeld voor (resp. 8,0% en 8,6%). Het gaat dan in de regel om sensibilisering en slechts af en toe om public relations.

⇨ Bereikte doelgroepen per sector (tabellen A2 en B6)

Driekwart van alle in Ginger geregistreerde preventieactiviteiten vinden plaats met intermediaire doelgroepen (74,3%). In de meeste sectoren ligt dat aandeel rond de 8 à 9 op de 10 activiteiten. Enkel in de sectoren onderwijs en vrije tijd en cultuur ligt dat aandeel een stuk lager. Binnen deze intermediaire doelgroepen gaan de meeste activiteiten uit naar de specifieke categorie 'intermediairs' (73,2%), wat qua aandeel iets hoger uitkomt dan vorig jaar (69,7%) en zich weer in de grootteorde van 2012 (74,5%) situeert. In de meeste sectoren hebben de intermediairs de bovenhand, maar in de sectoren gezondheid en overheid zijn preventiewerkers vaker betrokken partij. Dat is niet verwonderlijk, aangezien het gros van de preventiewerkers in Vlaanderen ofwel aan (meestal lokale) overheden verbonden zijn of tewerkgesteld worden in vzw's die in de gezondheidssector actief zijn (vnl. CGG). Algemeen genomen zijn preventiewerkers in ruim een derde van alle activiteiten met intermediaire doelgroepen van de partij (37,2%), met in de meeste sectoren een aandeel tussen pakweg 5% en 15%. Het bestuursniveau neemt deel aan bijna een kwart van de activiteiten (23,8%), waarbij in de meeste sectoren het aandeel tussen pakweg 10% en 20% ligt. Twee sectoren bereiken vaker het bestuursniveau, zijnde overheid en arbeid.
Wat activiteiten met uiteindelijke doelgroepen (25,7%) betreft, is dit - naast de algemene bevolking - vooral aan de orde in de activiteiten met de onderwijssector. Dat komt door specifieke activiteiten van een aantal registrators (zie ook hst. 3.3). In het werken met uiteindelijke doelgroepen gaat de meeste aandacht uit naar jongeren (74,3%). Dat aandeel is al drie jaar op rij even hoog en een stuk hoger dan in 2011, toen zowel jongeren als volwassenen in ongeveer de helft van de activiteiten met uiteindelijke doelgroepen participeerden. Indien er in de onderwijssector met de uiteindelijke doelgroep wordt gewerkt, is dat logischerwijze bijna steeds met jongeren, in de sectoren arbeid, overheid en welzijn is dat met volwassenen. Volwassenen worden relatief vaker bereikt in de sectoren arbeid, overheid, politie en justitie, en welzijn. Familiale omgeving is proportioneel het sterkst vertegenwoordigd in activiteiten met de algemene bevolking en binnen de sectoren het meest in de sector gezondheid.

	Intermediaire doelgroep (94,9%)			Uiteindelijke doelgroep (5,1%)			
Sector arbeid	Preventie	Intermed.	Bestuur.	Jongeren	Familiale	Volwassen	Andere
	14,5%	73,0%	29,7%	0,0%	0,0%	93,8%	6,3%
	Intermediaire doelgroep (92,7%)			Uiteindelijke doelgroep (7,3%)			
Sector gezondheid	Preventie	Intermed.	Bestuur.	Jongeren	Familiale	Volwassen	Andere
	58,5%	54,5%	10,7%	50,0%	13,2%	42,1%	3,9%
	Intermediaire doelgroep (58,0%)			Uiteindelijke doelgroep (42,0%)			
Sector Onderwijs	Preventie	Intermed.	Bestuur.	Jongeren	Familiale	Volwassen	Andere
	4,2%	96,2%	15,6%	93,0%	1,4%	7,7%	0,5%
	Intermediaire doelgroep (96,9%)			Uiteindelijke doelgroep (3,1%)			
Sector overheid	Preventie	Intermed.	Bestuur.	Jongeren	Familiale	Volwassen	Andere
	53,1%	27,2%	38,4%	6,7%	6,7%	86,7%	0,0%
	Intermediaire doelgroep (82,9%)			Uiteindelijke doelgroep (17,1%)			
Sector politie en justitie	Preventie	Intermed.	Bestuur.	Jongeren	Familiale	Volwassen	Andere
	15,5%	93,1%	13,8%	8,3%	0,0%	91,7%	0,0%
	Intermediaire doelgroep (70,5%)			Uiteindelijke doelgroep (29,5%)			
Sector vrijetijd & cultuur	Preventie	Intermed.	Bestuur.	Jongeren	Familiale	Volwassen	Andere
	7,5%	81,3%	21,9%	50,7%	11,9%	52,2%	1,5%
	Intermediaire doelgroep (90,0%)			Uiteindelijke doelgroep (10,0%)			
Sector welzijn	Preventie	Intermed.	Bestuur.	Jongeren	Familiale	Volwassen	Andere
	14,4%	84,9%	17,9%	17,8%	6,7%	80,0%	2,2%
	Intermediaire doelgroep (15,1%)			Uiteindelijke doelgroep (84,9%)			
Algemene bevolking	Preventie	Intermed.	Bestuur.	Jongeren	Familiale	Volwassen	Andere
	3,4%	95,0%	9,2%	71,4%	32,1%	37,1%	4,6%
	Intermediaire doelgroep (74,3%)			Uiteindelijke doelgroep (25,7%)			
Totaal	Preventie	Intermed.	Bestuur.	Jongeren	Familiale	Volwassen	Andere
	37,2%	73,2%	23,8%	74,3%	16,9%	30,3%	3,1%

Tabel A2: bereik van doelgroepen en specifieke doelgroepen, per sector

➪ *Behandelde thema's per sector (tabel B7)*

In iets minder dan de helft staat geen specifiek middel in the picture (47,4%)[6], wat ongeveer even vaak is als voorgaand jaar (46,2%), maar een stuk minder dan in 2012 (54,2%). Dat gebeurt het meest in het kader van overleg (bv. deelname aan gemeentelijk preventieoverleg of de gemeentelijke gezondheidsraad) en coaching (bv. supervisie-activiteiten). Als we naar de wel benoemde thema's kijken, dan zien we dat in bijna de helft van de preventieactiviteiten het thema alcohol specifiek aan bod komt (46,9%), wat iets minder is dan in 2013 (49,7%). Dat gebeurt duidelijk vaker in preventieactiviteiten naar de algemene bevolking. Bijna even vaak gaat het over illegale drugs (43,5%), wat eveneens iets minder is dan in 2013 (45,4%), maar nog merkelijk hoger dan in 2012 (35,6%). Dit thema komt sterker aan bod in preventieactiviteiten naar de algemene bevolking en in activiteiten met de sector politie en justitie.

[6] De antwoordcategorie 'geen specifiek middel' vervangt het vroegere 'middelengebruik algemeen' en wordt gekozen als het over het ruimere thema middelengebruik gaat, zonder specifiek in te gaan op aparte categorieën van dat middelengebruik.

Tabak komt in ruim een kwart van de preventieactiviteiten aan bod (26,3%), wat ook evenveel is als in 2013 (25,6%) en meer dan in 2012 (20,7%). Het thema tabak komt sterker dan gemiddeld aan bod in preventieactiviteiten naar de algemene bevolking en in activiteiten met de sector onderwijs.
Medicatie is een thema in bijna een kwart van de preventieactiviteiten (22,5%), een aandeel dat zich situeert tussen dat van de 2 voorbije jaren (resp. 23,5% en 21,1%).
ICT-verslaving (18,2%) en gokken (12,0%) komen zoals steeds het minst vaak aan bod, met een iets grotere zichtbaarheid in de onderwijssector. Het thema ICT-verslaving zit wel in de lift. Terwijl het in 2011 in 6% van de activiteiten aan bod kwam, was dat in 2012 12,0%, in 2013 15,8% en nu dus 18,2%. Voor gokken was er de laatste jaren geen verandering.

➪ ***Gebruikte materialen per sector (tabel B8)***

Materiaal van VAD/De DrugLijn (46,3%) en zelf ontwikkeld materiaal (40,1%) worden duidelijk het meest gehanteerd in het kader van preventieactiviteiten. Voor eerstgenoemde is dat een status quo, voor laatstgenoemde een lichte stijging. Materialen die op andere niveaus zijn ontwikkeld, komen duidelijk minder vaak voor. In ruim een kwart van de activiteiten wordt geen materiaal gebruikt. Dat gebeurt vooral in overlegactiviteiten.

➪ ***Evaluatie per sector (tabellen B9 en B10)***

Ruim een kwart van de in Ginger geregistreerde preventieactiviteiten is geëvalueerd (27,3%). Dat kan weinig lijken, maar hierbij mag niet vergeten worden dat in Ginger activiteiten worden geregistreerd en geen acties of langdurige processen. Een actie kan perfect tijdens het proces en/of aan het eind van het proces geëvalueerd worden, zonder dat je elke afzonderlijke activiteit evalueert. In die zin is 27,3% zelfs een hoog percentage.
Vooral vormingsactiviteiten worden geëvalueerd, terwijl activiteiten in het kader van overleg en coaching het minst worden geëvalueerd. Dit komt omdat vormingsactiviteiten meestal afgerond worden na één of enkele sessies en dan al geëvalueerd kunnen worden. Overleg- en coachingsactiviteiten zijn vaker onderdeel van een langdurend proces, waarbij niet na elke stap geëvalueerd wordt.
Tussen de sectoren zijn er enigszins verschillen inzake het aandeel geëvalueerde activiteiten. Zo kent de onderwijssector een hoger aandeel geëvalueerde activiteiten dan de overige sectoren. Dat heeft te maken met het hoger aandeel vormingsactiviteiten in deze sector. Anderzijds zijn er in de typische overlegsectoren overheid en gezondheid minder activiteiten die geëvalueerd zijn.

2.3. Evoluties in de Gingerdata 2009-2014

Ondertussen is 2014 het zesde registratiejaar waarin de nieuwe online-versie van Ginger gebruikt is. Dat biedt toch al een redelijke basis om te vergelijken over iets langere termijn. Daarom nemen we hier de evoluties tussen 2009 en 2014 onder de loep.

Soort activiteit	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Evol. '09-'14
Overleg	45,3%	44,8%	45,7%	43,0%	43,5%	43,8%	-1,5%
Coaching	10,3%	11,1%	10,0%	6,3%	8,0%	7,4%	-2,9%
Consult/advies	9,0%	8,1%	8,1%	10,4%	9,2%	8,5%	-0,5%
Vorming	25,0%	23,7%	23,7%	22,1%	22,0%	24,8%	-0,2%
Vroeginterventie	5,0%	7,0%	5,8%	7,8%	11,0%	7,9%	+2,9%
Andere acties	5,5%	5,3%	6,7%	6,2%	3,9%	4,3%	-0,7%
Campagnes	-	-	-	4,1%	2,5%	3,5%	-

Tabel A4: evolutie activiteiten, per soort (2009-2014)

Vroeginterventie is, ondanks de recente terugloop, de enige soort activiteit die proportioneel gezien erop vooruitging over de laatste vijf jaren (tabel A4). Coaching kent de sterkste achteruitgang tussen 2009 en 2014. Vorming kende na een gestage daling over de jaren heen nu voor het eerst een stijging, waardoor het aandeel weer op dat van 2009 zit.

Gemidd. tijdsduur per activiteit	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Evol. '09-'14
Overleg	2u01	2u00	1u56	1u58	1u59	1u58	-3'
Coaching	1u57	1u57	1u56	2u00	1u57	1u53	-4'
Consult/advies	2u05	1u38	1u29	1u40	1u13	1u19	-46'
Vorming	3u30	3u27	3u20	3u16	3u17	3u06	-24'
Vroeginterventie	3u53	3u00	3u38	1u59	1u38	1u52	-2u01
Andere actie	2u51	3u01	2u28	2u02	2u35	2u35	-16'
Campagnes	-	-	-	2u35	2u29	3u53	+1u18

Tabel A5 evolutie tijdsduur activiteiten, per soort (2009-2014)

Vooral de veel kortere duur van de gemiddelde vroeginterventieactiviteit valt op (tabel A5). Ook consult/advies duurde in 2014 merkelijk minder lang dan in 2009. Campagnes nemen in 2014 dan weer gemiddeld veel meer tijd in beslag, in vergelijking met de twee voorgaande jaren. De andere soorten bleven qua gemiddelde tijdsduur ongeveer op het-zelfde niveau, over de vijf laatste jaren heen beschouwd.

Locatieniveau	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Evol. '09-'14
Lokaal	63,0%	60,4%	59,8%	59,6%	56,6%	60,1%	-2,9%
Regionaal	8,6%	11,6%	13,6%	15,0%	16,5%	13,5%	+4,9%
Provinciaal	9,0%	9,0%	9,4%	7,7%	7,9%	7,8%	-1,2%
Gemeenschap/gewest	15,4%	14,5%	13,9%	14,1%	16,4%	15,7%	+0,3%
Federaal	2,5%	2,7%	2,2%	2,5%	1,7%	1,7%	-0,8%
Internationaal	1,5%	1,8%	1,1%	1,0%	0,9%	1,2%	-0,6%

Tabel A6: evolutie locatieniveau (2009-2014)

Werken op lokaal niveau blijft het meest voorkomen, met in 2014 voor het eerst weer een stijging, nadat dit locatieniveau in de vijf voorgaande jaren steeds minder sterk aan bod kwam (tabel A6). Werken op regionaal niveau (bv. intergemeentelijk) is het enige locatieniveau dat over vijf jaren heen een stijging kende, ook al is er nu voor het eerst een daling waarneembaar. De andere locatieniveaus blijven over de jaren heen stabiel.

Doelgroepen	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**Evol. '09-'14**
Intermediaire doelgroep	76,3%	75,2%	76,1%	72,1%	65,8%	74,3%	-2,0%
⇨Intermediairs	67,8%	68,1%	89,0%	74,5%	69,7%	73,2%	
⇨Bestuursniveau	31,1%	30,6%	30,2%	26,5%	17,3%	23,8%	
⇨Preventiewerkers	34,8%	33,5%	30,3%	34,9%	30,4%	37,2%	
Uiteindelijke doelgroep	23,7%	24,8%	23,9%	27,9%	34,2%	25,7%	+2,0%
⇨Volwassenen	38,5%	34,9%	48,7%	32,1%	28,3%	30,3%	
⇨Jongeren	62,4%	69,4%	46,9%	72,4%	75,1%	74,3%	
⇨Familiale omgeving	12,0%	11,5%	16,8%	12,1%	12,8%	16,9%	

Tabel A7: evolutie doelgroepen (2009-2014)

Na de daling van het aandeel van intermediaire doelgroepen tussen 2012 en 2013 is dat aandeel weer naar de 'getrouwe' grootteorde geklommen, waardoor je over de jaren heen een vrij stabiel beeld krijgt (tabel A7). De specifieke doelgroep bestuursniveau daalt tussen 2009 en 2014, de preventiewerkers stijgen licht. Het aandeel van intermediairs ligt iets hoger dan in 2009. Bij uiteindelijke doelgroepen zien we over de laatste zes jaar heen een stijging van het aandeel 'jongeren' en 'familiale omgeving' een daling van het aandeel 'volwassenen'.

Behandelde items	***2009***	***2010***	***2011***	**2012**	**2013**	**2014**	**Evol. '12-'14**
Middelengebruik algemeen[7]	*82,1%*	*84,5%*	*80,8%*				
Geen specifiek middel[6]				54,2%	46,2%	47,4%	-4,8%
Alcohol	*22,3%*	*26,6%*	*28,7%*	44,8%	49,7%	46,9%	+2,1%
Illegale drugs	*16,5%*	*19,7%*	*15,6%*	35,6%	45,4%	43,5%	+7,9%
Medicatie	*9,4%*	*10,9%*	*9,4%*	21,1%	23,5%	22,5%	+1,4%
Tabak	*6,4%*	*8,5%*	*9,0%*	20,7%	25,6%	26,3%	+5,6%
Gokken	*5,9%*	*7,6%*	*6,9%*	11,8%	11,8%	12,0%	+0,2%
ICT-verslaving	*3,4%*	*5,9%*	*6,0%*	12,0%	15,7%	18,2%	+6,2%

Tabel A8: evolutie behandelde items (2012-2014)

[7] De antwoordcategorie 'geen specifiek middel' vervangt vanaf 2012 de antwoordcategorie 'middelengebruik algemeen' en wordt gekozen als het over het ruimere thema middelengebruik gaat, zonder specifiek in te gaan op aparte categorieën van dat middelengebruik.

Nu 2014 het derde registratiejaar is sinds de ingrijpende verandering van de categorieën[8] is vergelijken voor het eerst mogelijk. Het meest opvallende is het alsmaar toenemende belang van de thema's illegale drugs, ICT-verslaving en tabak in preventieactiviteiten.

Gebruikt materiaal	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**Evol. '09-'14**
Zelf ontwikkeld materiaal	51,1%	48,1%	43,5%	46,7%	38,5%	40,1%	-9,0%
Materiaal van VAD/ De DrugLijn	45,5%	45,3%	44,8%	41,9%	46,2%	46,3%	+0,8%
Ander materiaal op Vlaams niveau	10,4%	8,2%	6,5%	10,2%	9,7%	9,8%	-0,6%
Ander materiaal op lokaal/regionaal niveau	11,5%	7,4%	6,2%	6,8%	5,1%	5,3%	-6,2%
Ander materiaal op internationaal niveau	8,0%	5,7%	5,5%	8,5%	4,6%	5,3%	-2,7%

Tabel A9: evolutie gebruikt materiaal (2009-2014)

Over zes jaar heen is het aandeel van zelf ontwikkeld materiaal en van ander materiaal op lokaal/regionaal niveau duidelijk gedaald (tabel A9). Dat van materiaal van VAD/De DrugLijn en ander materiaal op Vlaams niveau zit op bijna hetzelfde niveau.

Evaluatie	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**Evol. '09-'14**
Aandeel geëval. activiteiten	32,0%	32,0%	32,2%	28,8%	28,6%	27,3%	-4,7%
Rapport indien geëvalueerd	68,4%	68,2%	63,4%	97,7%	99,0%	98,4%	+30,0%
Aandeel evaluatieverslag	21,9%	21,8%	20,4%	28,1%	28,3%	26,9%	+5,0%

Tabel A10: evolutie evaluatie (2009-2014)

De evaluatiegraad is er in 2014 licht op achteruit gegaan (tabel A10). Het aandeel activiteiten waarvan een evaluatieverslag werd gemaakt ligt dan weer veel hoger dan in de drie eerste jaren.

[8] Tussen 2009 en 2011 werd de categorie 'middelengebruik algemeen' gehanteerd, vanaf 2012 is deze vervangen door 'geen specifiek middel', omdat registrators (te) vlug voor 'middelengebruik algemeen' kozen als er verschillende middelen in een preventieactiviteit aan bod kwamen. Dat leidde tot een onderschatting van de mate waarin elk van de specifieke middelen behandeld werd. Door de aanpassing zien we dat het aandeel van elk specifiek benoemd middel hoger ligt dan voordien en een realistischer beeld geeft.

<u>INTERMEZZO</u>: Vroeginterventie, nu bijna exclusief met de algemene bevolking

Alvorens van het algemeen resultaatsoverzicht in hoofdstuk 2 naar de resultaten per sector in hoofdstuk 3 over te gaan, staan we even stil bij het profiel van de vroeginterventieactiviteiten.

Nadat het aantal activiteiten in het kader van vroeginterventie in 2013 opvallend steeg naar 11,0% van alle Gingeractiviteiten (de jaren voordien lag dat aandeel tussen 5,0% en 7,8%) kent dat aandeel in 2014 weer een terugval naar 7,9% van het totaal. In vergelijking met 2013 viel het aantal vroeginterventie-activiteiten terug van 665 naar 491.

De daling van het aantal activiteiten in het kader van vroeginterventie komt in alle drie de registratorgroepen even sterk voor. In 2014 schreven de regionale preventiewerkers 80,0% van de vroeginterventieactiviteiten op hun naam, een even hoog aandeel als in 2013 (toen 79,4%). 13,4% van de vroeginterventieactiviteiten kwam van de Vlaamse preventieactoren (2013: 14,4 %), waarbij het uitsluitend gaat over activiteiten die door De Sleutel worden geregistreerd. Lokale preventieactoren waren goed voor 6,5% van de vroeginterventieactiviteiten (2013: 6,5%).

Wat de doelgroep betreft, blijkt dat 93,5% van de vroeginterventieactiviteiten gericht is op de uiteindelijke doelgroep. In 77,3% van de gevallen is dat met jongeren als uiteindelijke doelgroep, in 19,8% met de familiale omgeving en in 16,8% met volwassenen. De Vlaamse actor De Sleutel voert al zijn vroeginterventieactiviteiten uit met jongeren. Bij de regionale CGG-preventiewerkers is er wat meer nuance in de verhouding: 71,2% met jongeren, 21,6% met leden uit de familiale omgeving en 18,8% met volwassen.

Het merendeel van de vroeginterventieactiviteiten wordt met de algemene bevolking uitgevoerd. Negen op de tien activiteiten gaan uit naar de algemene bevolking (89,4%). Als we naar de sectoren kijken, is enkel de gezondheidssector (net) meer dan 5% betrokken in vroeginterventie (5,5%). Andere sectoren scoren 3% of minder.

Vorig jaar was er sprake van een interpretatiebias, waarbij de ene registrator binnen de sector gezondheid registreerde omdat deze activiteiten binnen het eigen Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg werd uitgevoerd terwijl de andere een identieke activiteit onder algemene bevolking registreerde. In 2014 nam VAD het initiatief om deze bias te minimaliseren via het bespreken van casussen met de CGG-preventiewerkers. Tijdens de bespreking van casussen werd afgesproken dat zulke activiteiten onder algemene bevolking worden geregistreerd. Enkel indien bij vroeginterventie de cliënt samen met een andere professional uit de gezondheidssector dan de registrator zelf aanwezig is, kan én gezondheid én algemene bevolking gekozen worden, in het kader van een intersectorale activiteit.
Deze interventie miste zijn effect niet: het aandeel vroeginterventieactiviteiten met de gezondheidssector daalde van 43,9% in 2012 naar 5,5% in 2014, terwijl het aandeel van de algemene bevolking in de twee laatste registratiejaren steeg van 56,1% naar 89,4%.

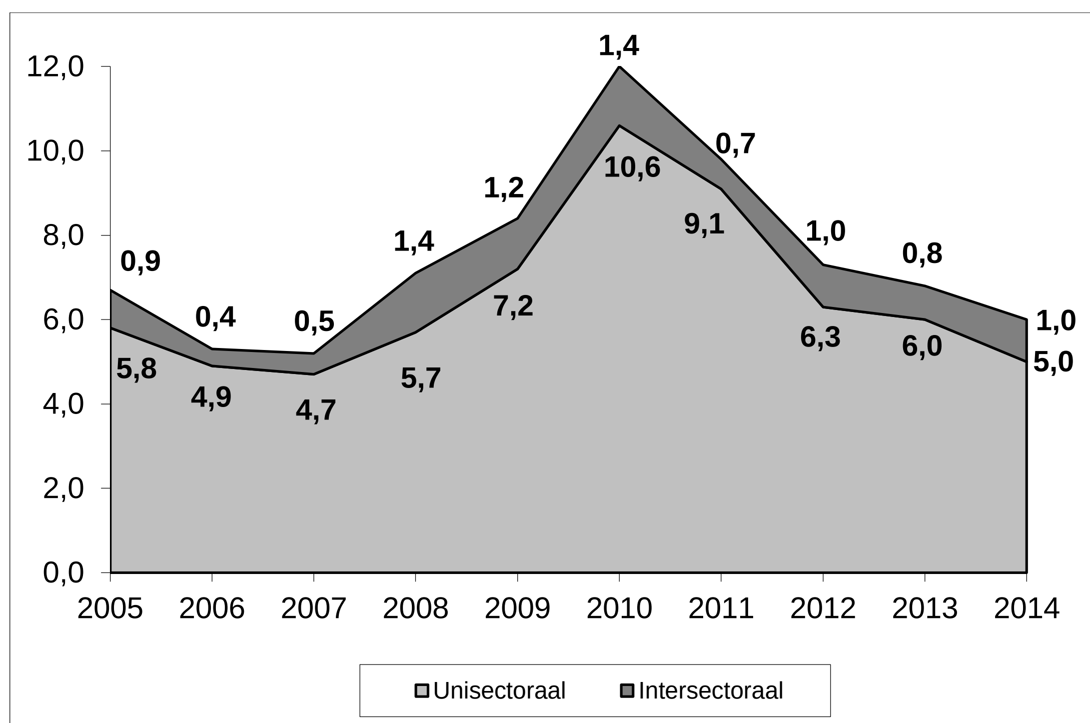
Blijft enkel de vraag waarom het aantal/aandeel van vroeginterventie daalde.

3. Resultaten per sector

3.1. Sector Arbeid

➯ *Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A1)*

De arbeidssector nam in 2014 deel aan 375 geregistreerde preventieactiviteiten. Dat komt overeen met een aandeel van 6,0%. Het gros daarvan (5,0%) verloopt via unisectorale weg. Als we het aandeel over de laatste jaren beschouwen, dan zien we dat het tussen 2007 en 2010 duidelijk stijgt. Die stijging is vooral te wijten aan de voorbereiding en het in voege treden van CAO 100[9]. Ook de daaraan gekoppelde impuls van de Vlaamse overheid om via projectsubsidiëring de begeleiding van CGG-preventiewerkers in het ontwikkelen van een alcohol- en drugbeleid in ondernemingen te verzekeren, kan deze stijging verklaren. Na de piek in 2010 is er een terugval waarneembaar, die na 2012 wel minder scherp wordt maar nog steeds aanhoudt. Alcohol en drugs is momenteel geen prioriteit meer in de meeste organisaties, omdat ook andere thema's beleidsmatig op de voorgrond zijn getreden. Na de boost aan activiteiten die de invoering van CAO100 in 2010 in de bedrijven teweeg bracht, is het nu wachten op initiatieven die het thema terug onder de aandacht kunnen brengen, zoals een evaluatie van cao 100 in de private sector of een wettelijk kader voor publieke organisaties.

<u>Grafiek A1</u>: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2014)

[9] Deze collectieve arbeidsovereenkomst verplicht iedere werkgever in de privésector om vanaf 1 april 2010 een beleidsverklaring over middelenmisbruik op de werkplaats in het arbeidsreglement op te nemen. Onder middelen verstaat men alcohol, illegale drugs en medicatie.

⇨ *Detailsectoren (tabel A11)*

In het werken met de arbeidssector worden vooral grotere bedrijven en organisaties met meer dan 50 personeelsleden bereikt. Private bedrijven met meer dan 50 personeelsleden worden het meest bereikt (42,0%). Dit aandeel ligt nog hoger dan in de twee voorgaande jaren (37,7% in 2012 en 35,6% in 2013).
Grotere overheidsbedrijven met meer dan 50 personeelsleden zijn in bijna een vijfde van de activiteiten betrokken partij (18,6%). Voor deze detailsector tekent zich voor het tweede jaar op rij een daling af, van 31,2% in 2012 over 24,4% in 2013 naar de huidige 18,6%. De stijging tussen 2010 en 2012 van overheidsbedrijven kwam er wellicht doordat overheidsbedrijven zich lieten inspireren door het wettelijk kader dat in de private sector bestaat (CAO 100), waarvan de visie en krachtlijnen ook toepasbaar zijn voor publieke organisaties. Deze impuls hield echter niet lang aan.
Social profit organisaties, zowel deze met meer dan 50 personeelsleden (12,2%) als deze met tussen 1 en 50 personeelsleden (11,9%) nemen deel aan ongeveer 1 op de 8 preventieactiviteiten met de arbeidssector.
Andere detailsectoren komen in minder dan 10% voor, waarbij opvalt dat de vakbonden, na de opmerkelijke stijging van 0,7% in 2011 naar 12,6% in 2013, nu weer terugvallen naar een laag percentage (3,8%). De evolutie in het aandeel van de vakbond is te verklaren door hun medewerking aan het ontwikkelen en invoeren van een alcohol- en drugbeleid, voornamelijk in overlegorganen van grote bedrijven. Werken bedrijven minder aan een beleid, dan wordt de betrokkenheid van vakbonden ook minder.

Detailsector	**Aandeel**
Private bedrijven (>50 pers.)	42,0%
Overheidsbedrijven (>50 pers.)	18,6%
Social profit organisaties (>50 pers.)	12,2%
Social profit organisaties (1-50 pers.)	11,9%
Private bedrijven (1-50 pers.)	8,7%
Externe diensten preventie en bescherming	4,8%
Vakbonden	3,8%
Overheidsbedrijven (1-50 pers.)	1,9%

Tabel A11: aandeel activiteiten per detailsector in de arbeidssector

⇨ *Locatieniveau (tabel B4)*

Twee derde van de in 2014 geregistreerde preventieactiviteiten met de arbeidssector vindt op lokaal niveau plaats (65,9%). Dat is een stuk meer dan in 2012 en 2013, waardoor dit aandeel nauwer aanleunt bij het algemene Gingerbeeld. Eén op de zes activiteiten richt zich op het gemeenschaps- en gewestniveau (15,7%), wat bijna identiek is aan vorig registratiejaar. Het aandeel van activiteiten op federaal niveau is over de drie laatste registratiejaren heen duidelijk gedaald, van 19,6% in 2012 over 12,1% in 2013 naar 8,8% in 2014. Andere locatieniveaus komen in ongeveer 5% of minder voor.

⇨ ***Doelgroep (tabellen A12 en B6)***

Bijna alle activiteiten met de arbeidssector vinden plaats met een intermediaire doelgroep (94,9%), waarbij dat in drie op de vier keren met intermediairs is (73,0%). Het bestuursniveau is op ruim een kwart van de activiteiten met intermediaire doelgroepen aanwezig (28,2%), wat minder is dan in 2013 (36,2%) en nauw aansluit bij het aandeel van 2012 (28,6%). In de helft van de preventieactiviteiten met intermediaire doelgroepen zijn er één of twee personen aanwezig. Dat wijst erop dat met deze sector vooral met specifieke personen gewerkt wordt, bijvoorbeeld met preventieadviseurs.
Wat het – op zich beperkte – werken met de uiteindelijke doelgroep betreft, gaat het in regel steeds om volwassenen, wat logisch is aangezien arbeid zo goed als steeds door volwassenen wordt uitgevoerd. Meestal ligt de groepsgrootte op meer dan 10 personen.

94,9% intermediaire doelgroep	**5,1% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
⇨ 73,0% intermediairs ⇨ 28,2% bestuursniveau ⇨ 14,5% preventiewerkers	⇨ 93,8% volwassenen ⇨ 6,2% andere
⇨ 39,5% 2-3 aanwezigen ⇨ 25,0% 4-9 aanwezigen ⇨ 18,2% 1 aanwezige ⇨ 13,9% 10-24 aanwezigen	⇨ 62,5% 10-24 aanwezigen ⇨ 18,8% 4-9 aanwezigen ⇨ 12,5% 25-49 aanwezigen

Tabel A12: aandeel doelgroepen in de arbeidssector

⇨ ***Soort activiteit (tabellen A13 en B5)***

Twee soorten activiteiten die het sterkst tot uiting komen, zijn vorming en overleg. Maar de verhoudingen zijn in 2014 omgedraaid. Overleg is nu de belangrijkste detailactiviteit. Dat ligt zowel aan de lichte stijging van het aandeel overlegactiviteiten (van 28,3% in 2013 naar 34,9% in 2014), als aan de daling van het aandeel vormingsactiviteiten (van 28,8% in 2013 naar 22,7% in 2014). Overleg gaat meestal over uitwisseling en afstemming, maar ook voorwaardenscheppend overleg komt geregeld op tafel. Bij vorming staan vooral het inspelen op attitude en informatieoverdracht op het programma.
Coaching, dat na een dipje tussen 2011 en 2012 (van 26,2% naar 12,8%) weer aangroeit tot de huidige 18,7%, staat quasi altijd in teken van beleidsontwikkeling in een organisatie. In vergelijking met andere sectoren komt coaching duidelijk vaker aan bod in de arbeidssector.
Ook consult en advies komt sterk naar voor als we het vergelijken met andere sectoren.

34,9% overleg ⇨ 54,2% uitwisseling en afstemming ⇨ 26,7% voorwaardenscheppend overleg ⇨ 14,5% concept- en materiaalontwikkeling
22,7% vorming ⇨ 61,2% inspelen op attitude ⇨ 47,1% informatieoverdracht ⇨ 15,3% inoefenen van vaardigheden
18,7% coaching ⇨ 95,8% beleidsontwikkeling in een organisatie
15,2% consult en advies

Tabel A13: aandeel soorten activiteit in de arbeidssector

⇨ Behandelde items (tabel B7)

In zes op de tien activiteiten wordt aangegeven dat er geen specifiek middel als item aan bod komt (59,5%). Als het item wel specifiek wordt benoemd, gaat het meestal over alcohol (41,3%), illegale drugs (36,3%) en medicatie (25,9%). Het thema medicatie komt iets meer aan bod dan in de verschillende sectoren.

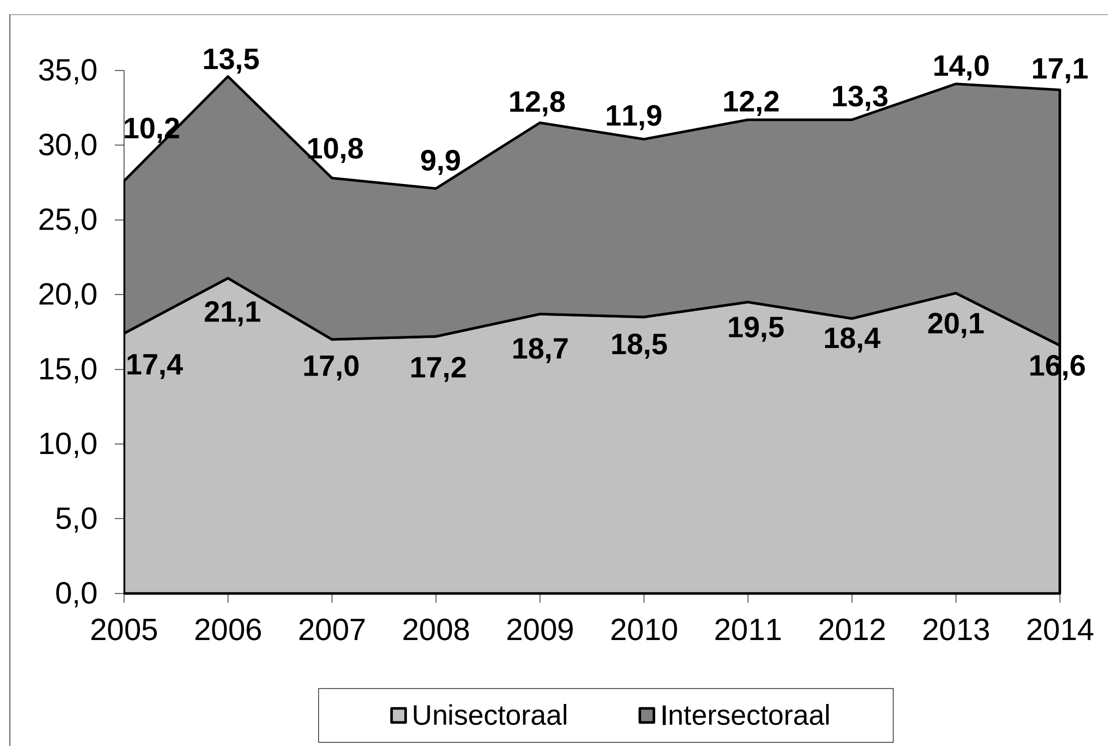
⇨ Gebruikte materialen (tabel B8)

In zes op de tien preventieactiviteiten wordt door VAD/De DrugLijn ontwikkeld materiaal gebruikt (60,8%), wat meer is dan in de andere sectoren. Dat is omdat in het beperkt beschikbare aanbod aan preventiematerialen voor deze sector een groot deel daarvan ontwikkeld werd en beschikbaar wordt gesteld door VAD (bv. Qado-tools: website qado.be, vragenlijst qado/2.0, …). In één op de drie activiteiten gaat het (ook) over zelf ontwikkeld materiaal (33,9%). Andere gebruikte materialen komen amper voor.

3.2. Sector Gezondheid

➪ ***Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A2)***

De gezondheidssector nam in 2014 deel aan 2.103 in Ginger geregistreerde preventieactiviteiten. Daarmee is deze sector goed voor een aandeel van 33,7%. Voor het eerst sinds jaren neemt het aandeel intersectorale activiteiten de bovenhand (17,1%) op de unisectorale activiteiten (16,6%). Deze nieuwe verhoudingen komen er na een aanhoudende stijging van het aandeel intersectorale activiteiten van 2010 tot 2014 in combinatie met een plotse terugval van het aandeel unisectorale activiteiten. Zowel lokale als regionale als Vlaamse preventieactoren werken in 2014 vaker via intersectorale weg met de gezondheidssector dan in 2013, zonder dat het profiel van hun activiteiten in die sector wezenlijk veranderde.

Grafiek A2: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2014)

➪ ***Detailsectoren (tabel A14)***

Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) zijn nog steeds de meest betrokken detailsector. Zij zijn in bijna zes op de tien preventieactiviteiten in de gezondheidssector betrokken en kenden in de afgelopen vier registratiejaren een aanhoudende stijging, van 42,4% in 2011 naar 58,2% in 2014.

Koepels, meestal de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD), kennen een deelname in ruim een kwart van de activiteiten in de gezondheidssector. Nadat het aandeel van deze detailsector tussen 2011 en 2013 sterk steeg van 11,8% naar 30,5% is er nu een lichte daling (27,6%). Maar dit aandeel is nog het tweede hoogste sinds het begin van de Gingerregistratie. De detailsector PZ/PAAZ kent net als de CGG een periode van aanhoudende groei tussen 2011 (3,1%) en 2014 (11,5%). Het Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO) kent een evolutie die op die van de koepels gelijkt: tussen

2011 en 2013 een aanhoudende stijging van 4,9% naar 8,4%, gevolgd door een lichte achteruitgang in 2014 (7,7%).
Opvallende nieuwkomer in de lijst van meest betrokken detailsectoren zijn de huisartsen, die voor het eerst sinds 2002 de drempel van 5% halen.
Andere detailsectoren zijn zelden betrokken partij.
De restcategorie 'andere' is na een voorafgaande daling van 15,4% naar 7,4% nu terug gestegen naar 12,5%. Deze minder positieve evolutie zal meegenomen worden als specifiek aandachtspunt in de nieuwsbrief van 2015.

Detailsector	**Aandeel**
Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG)	58,2%
Koepels	27,6%
PAAZ/PZ	11,5%
Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO)	7,7%
Huisartsen	5,0%
(Andere benoemde detailsectoren)	<3,5%
Andere	12,5%

Tabel A14: aandeel activiteiten per detailsector in de gezondheidssector

⇨ *Locatieniveau (tabel B4)*

Een derde van de preventieactiviteiten met de gezondheidssector vindt op lokaal niveau (34,4%) of op gemeenschaps- of gewestniveau (32,7%) plaats. Dat zijn ongeveer dezelfde percentages als vorig jaar. De gezondheidssector is de enige sector waarin dit locatieniveau lokaal niet duidelijk de bovenhand heeft. Dat het aandeel op gemeenschaps- of gewestniveau zo hoog ligt, komt omdat een groot deel van de activiteiten op dat niveau activiteiten met VAD zijn (voornamelijk overleg). Activiteiten op regionaal niveau (16,5%) en op provinciaal niveau (12,9%) komen ook nog vrij vaak voor.

⇨ *Doelgroep (tabellen A15 en B6)*

Meer dan negen op de tien preventieactiviteiten met de gezondheidssector vinden plaats met een intermediaire doelgroep (92,7%), wat meer is dan in de twee voorgaande jaren (reps. 77,8% en 82,5%) en terug aanleunt bij het aandeel van 2011 (toen 89,7%). Preventiewerkers (58,5%) en intermediairs (54,5%) worden daarin het vaakst betrokken. Vertegenwoordigers van het bestuursniveau zijn in een tiende van de preventieactiviteiten met intermediaire doelgroepen aanwezig (10,7%). De grootte van de intermediaire doelgroep ligt ongeveer drie keer op de tien tussen 10 en 24 personen (30,1%) of tussen 4 en 9 personen (27,6%). In één op de vijf activiteiten gaat het om 2 of 3 personen (21,3%). Grotere groepen, van 25 personen en meer, worden zo goed als nooit bereikt.
Het aandeel activiteiten dat met een uiteindelijke doelgroep plaatsvindt (7,3%) ligt beduidend lager dan dat in de twee voorgaande jaren (22,2% in 2012 en 17,5% in 2013). Dat heeft te maken met de achteruitgang van het aantal vroeginterventie-activiteiten (zie ook verder). In de helft van de activiteiten zijn jongeren betrokken partij (50,0%), in ruim vier op de tien activiteiten zijn volwassenen aanwezig (42,1%). Qua grootte zijn er in zes

op de tien activiteiten met de uiteindelijke doelgroep 4-9 personen aanwezig (60,5%) en in bijna een kwart van de activiteiten één persoon (22,4%).

92,7% intermediaire doelgroep	**7,3% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
⇨ 58,5% preventiewerkers ⇨ 54,5% intermediairs ⇨ 10,7% bestuursniveau	⇨ 50,0% jongeren ⇨ 42,1% volwassenen ⇨ 13,2% familiale omgeving
⇨ 30,1% 10-24 aanwezigen ⇨ 27,6% 4-9 aanwezigen ⇨ 21,3% 2-3 aanwezigen	⇨ 60,5% 4-9 aanwezigen ⇨ 22,4% 1 aanwezige

Tabel A15: aandeel doelgroepen in de gezondheidssector

⇨ Soort activiteit (tabellen A16 en B5)

De gezondheidssector blijft een sterk op overleg georiënteerde sector. Net als in de vorige jaren komt overleg in ongeveer zeven op de tien preventieactiviteiten aan bod (71,5%). Uitwisseling en afstemming staan hierin centraal (76,3%), concept- en materiaalontwikkeling (25,9%) en voorwaardenscheppend overleg (19,4%) komen ook geregeld aan bod.
Vorming komt in één op de zeven preventieactiviteiten in de gezondheidssector aan bod (14,3%), wat meer is dan in 2012 (11,9%) en 2013 (11,5%). Vorming komt in de gezondheidssector duidelijk minder voor dan in de meeste andere sectoren. Meestal staat informatieoverdracht op het programma (63,5%), maar ook het inspelen op attitude komt vaak aan bod.
Consult/advies wipt over de horde van 5%, vroeginterventie boet duidelijk aan belang in (van 5,7% naar 1,3%). De reden daarvoor is al in het intermezzo besproken.

71,5% overleg ⇨ 76,3% uitwisseling en afstemming ⇨ 25,9% concept- en materiaalontwikkeling ⇨ 19,4% voorwaardenscheppend overleg
14,3% vorming ⇨ 63,5% informatieoverdracht ⇨ 41,2% inspelen op attitude ⇨ 15,3% inoefenen van vaardigheden
6,4% consult en advies
3,0% coaching
1,3% vroeginterventie
1,0% campagnes
2,5% andere acties

Tabel A16: aandeel soorten activiteit in de gezondheidssector

⇨ *Behandelde items (tabel B7)*

In iets meer dan de helft van de preventieactiviteiten met de gezondheidssector komt geen specifiek middel als item aan bod (52,9%). In bijna vier op de tien activiteiten wordt specifiek op alcohol en op illegale drugs gefocust (resp. 38,5% en 35,4%). Zowel tabak als medicatie komen in een vijfde van de activiteiten in de gezondheidssector aan bod (resp. 20,9% en 19,0%), voor ICT-verslaving is dat in één op de zeven activiteiten (resp. 14,0%).

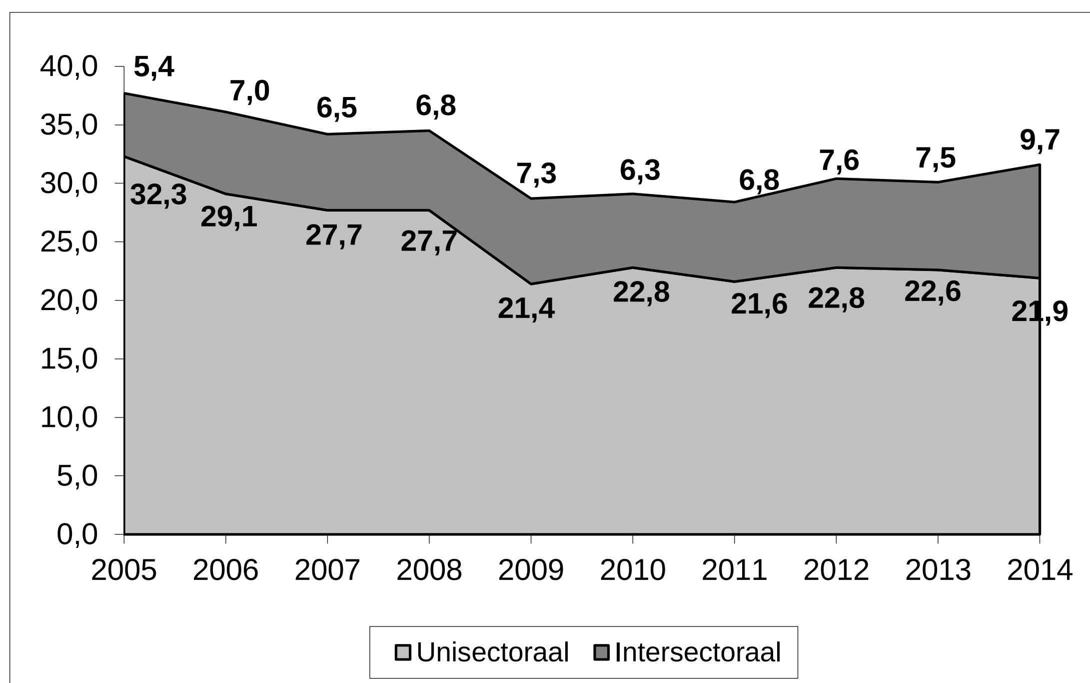
⇨ *Gebruikte materialen (tabel B8)*

In bijna de helft van de activiteiten (47,1%) wordt door VAD/De DrugLijn ontwikkeld materiaal gebruikt (bv. draaiboek 'Vroeginterventie via groepswerking met jonge druggebruikers', draaiboek 'Alcoholproblemen aanpakken op de eerste lijn', …). In ruim een kwart van de gevallen wordt (ook) zelf ontwikkeld materiaal gebruikt (27,2%). Andere materialen op Vlaams niveau worden in één op de acht activiteiten gebruikt (12,8%). De andere categorieën komen in minder dan 10% van de gevallen voor.
Het aandeel activiteiten waarbij geen materiaal wordt gebruikt ligt tamelijk hoog (36,2%), wat niet verrassend is voor een typische overlegsector. Soms kadert dat overleg in het ontwikkelen van nieuw materiaal voor andere sectoren.

3.3. Sector Onderwijs

➪ *Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A3)*

De onderwijssector nam in 2014 deel aan 1.975 in Ginger geregistreerde preventieactiviteiten. Daarmee is deze sector goed voor een aandeel van 31,6%. De meeste activiteiten zijn unisectoraal (21,9%). Het aandeel activiteiten via intersectorale samenwerking ligt duidelijk lager (9,7%). Toch is dat aandeel toegenomen in vergelijking met de voorgaande jaren. Doordat het aandeel unisectorale activiteiten vrij stabiel blijft, ligt het totale aandeel in 2014 het hoogst sinds 2008.

Grafiek A3: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2014)

➪ *Detailsectoren (tabel A17)*

Het beeld van de detailsectoren in 2013 lijkt sterk op dat in 2012. Het secundair onderwijs is nog steeds de sterkst participerende detailsector. In vergelijking met 2013 daalt het aandeel van 76,9% naar 72,9%, wat aanleunt bij het aandeel in 2012 (toen 71,6%). ASO, TSO en BSO zijn het meest betrokken in de activiteiten in het secundair onderwijs. Elk van deze drie grootste onderwijsvormen neemt deel aan om en bij de 45% van de preventieactiviteiten in het secundair onderwijs.
Andere detailsectoren komen veel minder aan bod. Het aandeel van de detailsector basisonderwijs blijft op- en neergolven tussen grosso modo 5% en 10%: 7,2% in 2010; 4,4% in 2011; 9,7% in 2012; 5,5% in 2013 en 11,0% in 2014.
Voor de detailsector hoger onderwijs daalt het aandeel voor het eerst in vier jaren. Nadat het aandeel tussen 2011 en 2013 aanhoudend steeg van 8,1% naar 12,7%, is er nu een lichte achteruitgang.
De Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) zien hun aandeel voor het vijfde opeenvolgende jaar stijgen: van 1,8% in 2010 naar 7,1% in 2014. Andere detailsectoren komen uit op een aandeel rond 1%.

Detailsector	Aandeel
Secundair onderwijs	72,9%
Basisonderwijs	11,0%
Hoger onderwijs	10,5%
Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB)	7,1%
(Andere benoemde detailsectoren)	≤1,0%
Andere	3,4%

Tabel A17: aandeel activiteiten per detailsector in de onderwijssector

⇨ *Locatieniveau (tabel B4)*

Onderwijs is de sector die het meest lokaal bereikt wordt. Zo goed als alle activiteiten met de onderwijssector spelen zich op lokaal vlak af (82,3%), wat vooral te maken heeft met de locatie van de onderwijsinstelling waarmee een preventieactiviteit wordt uitgevoerd. Heel af en toe wordt er ook op regionaal niveau (7,5%), op gemeenschaps- of gewestelijk niveau (5,8%) of op provinciaal niveau (2,6%) gewerkt.

⇨ *Doelgroep (tabellen A18 en B6)*

Intermediaire doelgroepen zijn betrokken in bijna zes op de tien preventieactiviteiten met de onderwijssector (58,0%), waarbij zo goed als steeds intermediairs betrokken zijn (96,2%). Het bestuursniveau is in één op de zes preventieactiviteiten met de intermediaire doelgroep vertegenwoordigd (15,6%), wat een licht herstel van het aandeel is na de sterke achteruitgang in 2013. De doelgroepgrootte 4-9 personen komt het meest voor, gevolgd door 10-24 personen en 2-3 personen. Bereikte doelgroepen van 25 personen of meer komen eerder beperkt voor.
Ruim vier op de tien preventieactiviteiten vinden met de uiteindelijke doelgroep plaats (42,0%), wat veel meer is dan in de andere sectoren. Bijna steeds zijn jongeren, in casu leerlingen, aanwezig. Het gros daarvan komt op naam van 3 organisaties die in het kader van specifieke projecten met de uiteindelijke doelgroep jongeren werken:

- CAD Limburg met specifieke preventieactiviteiten zoals Doedanie-dagen (alcohol- en drugpreventie in lagere scholen), Europeers (preventie via peer beïnvloeding in het secundair onderwijs), Helpspel (om 3e jaars uit het secundair onderwijs wegwijs te maken in de hulpverlening) en workshops met getuigenissen en projectdagen in scholen;
- CGG Eclips met het project Machtig, een trainingspakket waarbij wordt gewerkt aan sociale vaardigheidstraining;
- de Oost-Vlaamse intergemeentelijke drugpreventienetwerken Drugpunt die in de middelbare scholen o.a. preventie voeren aan de hand van de lespakketten Maat in de shit (ontwikkeld door VAD).

In het werken naar de uiteindelijke doelgroep toe, is het duidelijk dat de groepsgrootte merkelijk groter is: in bijna 9 op de 10 activiteiten omvat de bereikte doelgroep minstens 10 personen. Dat komt omdat er vaak in groepsverband (klas, leerjaar, graad of school) gewerkt wordt.

58,0% intermediaire doelgroep	42,0% uiteindelijke doelgroep
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
➪ 96,2% intermediairs ➪ 15,6% bestuursniveau	➪ 93,0% jongeren ➪ 5,8% volwassenen
➪ 41,2% 4-9 aanwezigen ➪ 22,1% 10-24 aanwezigen ➪ 17,2% 2-3 aanwezigen	➪ 41,1% 10-24 aanwezigen ➪ 17,9% 50-99 aanwezigen ➪ 15,0% 25-49 aanwezigen

<u>Tabel A18</u>: aandeel doelgroepen in de onderwijssector[10]

➪ Soort activiteit (tabellen A19 en B5)

In het werken met de onderwijssector is – en dat als enige sector - vorming duidelijk de meest voorkomende soort activiteit. In bijna de helft van de activiteiten komt dit aan bod (47,9%), wat een lichte stijging inhoudt in vergelijking met 2013 (44,2%). Informatieoverdracht, het inspelen op attitudes en het inoefenen van vaardigheden komen het vaakst voor in vormingsactiviteiten.
Overleg komt in ruim een kwart van de activiteiten aan bod. In veruit de meeste gevallen gaat het om uitwisseling en afstemming. Voorwaardenscheppend overleg en concept- en materiaalontwikkeling staan in één op de vijf overlegactiviteiten op het programma.
Coaching komt in één op de negen activiteiten voor, waarbij het bijna steeds gaat om beleidsontwikkeling in een organisatie (in de regel een school). Consult en advies blijft rond de 7%.
Andere soorten activiteiten komen beperkter voor.

47,9% vorming ➪ 42,2% informatieoverdracht ➪ 37,8% inspelen op attitude ➪ 30,7% inoefenen van vaardigheden
27,1% overleg ➪ 77,1% uitwisseling en afstemming ➪ 21,8% voorwaardenscheppend overleg ➪ 18,5% concept- en materiaalontwikkeling
11,4% coaching ➪ 89,4% beleidsontwikkeling in een organisatie
6,7% consult en advies
3,8% andere acties

<u>Tabel A19</u>: aandeel soorten activiteit in de onderwijssector

➪ Behandelde items (tabel B7)

In bijna de helft van de preventieactiviteiten wordt geen specifiek middel naar voor geschoven (47,8%). Ongeveer even vaak gaat er specifieke aandacht naar illegale drugs (46,8%) en alcohol (44,3%). De items tabak (30,7%), ICT-verslavingen (30,1%) en medicatie (26,9%) staan in ongeveer drie op de tien preventieactiviteiten op het

[10] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan 3 categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

programma. ICT-verslaving komt als thema in de onderwijssector merkelijk vaker voor dan in andere sectoren. Gokken wordt in bijna een vijfde van de activiteiten behandeld (18,9%).

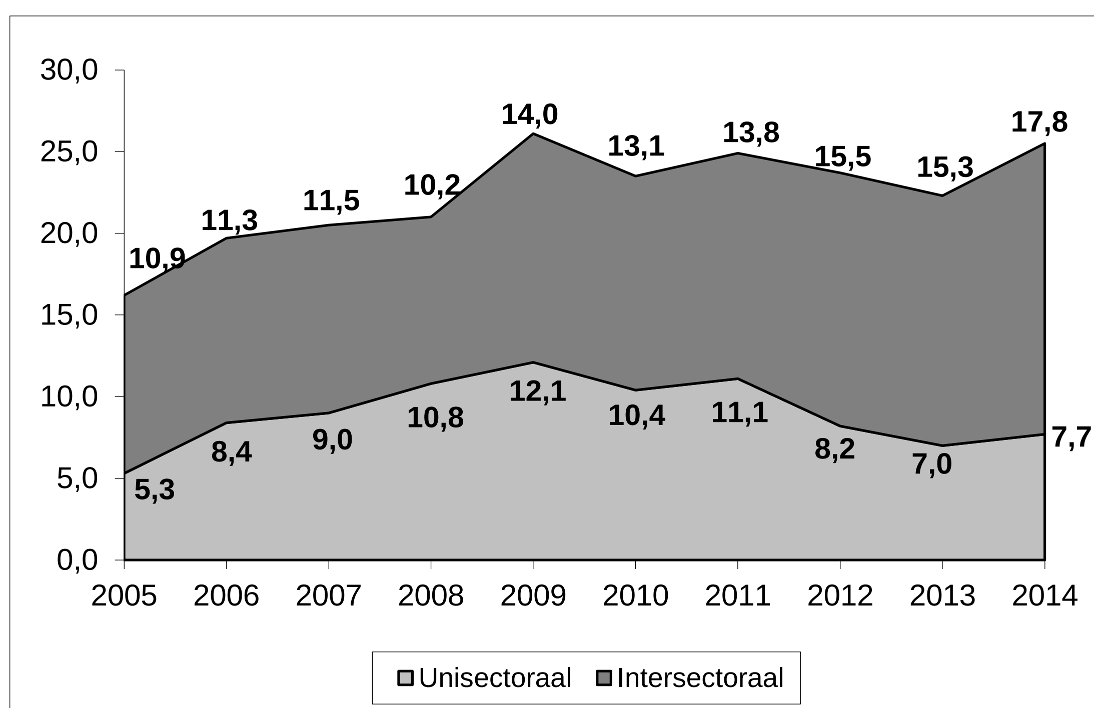
⇨ ***Gebruikte materialen (tabel B8)***

In het werken met de onderwijssector wordt in de helft van de activiteiten gewerkt met zelf ontwikkeld materiaal (52,5%). Dat aandeel ligt hoger dan in andere sectoren. Dat heeft enerzijds te maken met het feit dat terreinwerkers in hun activiteiten in de klassen en scholen veelal aangepaste versies maken van bestaande materialen en anderzijds met het feit dat een aantal organisaties die deelnemen aan de Gingerregistratie eigen materialen ontwikkelden om specifieke doelen in het preventief bereiken van (schoolgaande) jongeren na te streven (bv. Europeers, Machtig, Unplugged).
Materiaal van VAD/De DrugLijn wordt in bijna de helft van de activiteiten gebruikt (45,2%) (bv. naslagwerk 'Juridische handvatten voor het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs op school', Draaiboek 'Drugbeleid op school', lespakketten 'LOL zonder alcohol', 'Maat in de shit' en 'Crush', …). Andere materialen worden veel minder vaak gebruikt in de (voorbereiding van) preventie-activiteiten.
Zelf ontwikkeld materiaal wordt vaker gebruikt in preventieactiviteiten met de uiteindelijke doelgroep (vnl. leerlingen), terwijl materiaal van VAD/De DrugLijn vaker gebruikt wordt in activiteiten met de intermediaire doelgroep (vnl. onderwijzend personeel).

3.4. Sector Overheid

➯ *Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A4)*

De overheidssector werd in 2014 bereikt in 1.589 geregistreerde preventieactiviteiten. Daarmee is deze sector goed voor een aandeel van 25,4%. Dat is meer dan in 2013 (22,3%). Niet alleen wordt deze sector, zoals in bijna alle voorgaande jaren, gekenmerkt door een overwicht aan intersectorale activiteiten (17,83%). Dat overwicht is in 2014 ook opvallend groter dan in de voorgaande jaren. Het hoger aandeel intersectorale preventieactiviteiten valt samen met de impulsen die de Vlaamse overheid gaf aan het werken aan een lokaal alcohol- en drugbeleid, in het kader van ECAT (vanaf 2009 in de vorm van projectfinanciering, vanaf 2012 via structurele financiering). Dat het werken aan een lokaal alcohol- en drugbeleid structurele aandacht krijgt is een toe te juichen vaststelling.

Grafiek A3: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2014)

➯ *Detailsectoren (tabel A20)*

Indien preventieactiviteiten met overheden worden uitgevoerd, dan gebeurt dat in ruim de helft met vertegenwoordigers van lokale overheden (53,8%). Het feit dat gemeentelijke preventiewerkers hieronder vallen, is daar niet vreemd aan. In vergelijking met 2013 (59,0%) is er wel een daling van het aandeel. In bijna een vijfde van de activiteiten zijn regionale overheden betrokken partij (19,0%). Het betreft activiteiten op regionaal niveau waarin actoren van intergemeentelijke initiatieven vertegenwoordigd zijn. Na een gestage groei in de jaren 2010-2012 (van 20,0% naar 26,2%) kende deze detailsector twee maal een daling zodat het weer in de grootteorde van 2010 ligt. Overheden op provinciaal en op gemeenschapsniveau nemen aan één op de acht activiteiten deel. Het werken met vertegenwoordigers van provinciale overheden kent een duidelijke vooruitgang, van 7,8% naar 12,8%.

Detailsector	Aandeel
Lokaal	53,8%
Regionaal	19,0%
Provinciaal	12,8%
Gemeenschap	12,6%
(Andere benoemde detailsectoren)	<4,0%
Andere	0,2%

<u>Tabel A20</u>: aandeel activiteiten per detailsector in de overheidssector

⇨ *Locatieniveau (tabel B4)*

De verhoudingen qua locatieniveau van de preventieactiviteiten hangen sterk samen met het geografische actieterrein van de overheidsvertegenwoordigers. Bijna 6 op de 10 preventieactiviteiten met de overheidssector vinden op lokaal vlak plaats (58,2%). In één op de zes gevallen gaat het om het regionaal niveau (17,2%), in één op de acht activiteiten om het provinciaal niveau (12,2%). Het gemeenschaps- of gewestniveau komt voor in één op de tien activiteiten (9,4%). Het federaal of internationaal niveau komt zo goed als niet aan bod.

⇨ *Doelgroep (tabellen A21 en B6)*

Intermediaire doelgroepen worden in bijna alle preventieactiviteiten met de overheidssector betrokken (96,9%). De uiteindelijke doelgroep komt maar uitzonderlijk aan bod (3,1%).
Wat de intermediaire doelgroep betreft, nemen preventiewerkers deel aan iets meer dan de helft van de activiteiten (53,1%). Dat aandeel ligt hoger dan in de meeste andere sectoren. Dat is te wijten aan de gemeentelijke preventiewerkers die een manifeste plaats als samenwerkingspartner hebben in het geheel van alcohol- en drugpreventieactiviteiten. Intermediairs (38,4%) nemen deel aan bijna vier op de tien activiteiten, wat heel wat meer is dan in 2013 (24,6%). Vertegenwoordigers van het bestuursniveau (27,2%) nemen deel aan ruim een kwart van de activiteiten, wat een status quo is in vergelijking met 2013 (27,5%).
Qua groepsgrootte gaat het in de regel om kleine groepen: bijna 9 op de 10 preventieactiviteiten vinden plaats met groepen van minder dan 10 personen.

96,9% intermediaire doelgroep	3,1% uiteindelijke doelgroep
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
⇨ 53,1% preventiewerkers ⇨ 38,4% intermediairs ⇨ 27,2% bestuursniveau	⇨ 86,7% volwassenen
⇨ 34,3% 2-3 aanwezigen ⇨ 28,1% 1 aanwezige ⇨ 25,1% 4-9 aanwezigen	⇨ 46,7% 10-24 aanwezigen

<u>Tabel A21</u>: aandeel doelgroepen in de overheidssector

⇨ Soort activiteit (tabellen A22 en B5)

Overleg is de kernactiviteit in het werken met de overheidssector. In 7 op de 10 preventieactiviteiten staat deze activiteitsoort op de agenda (68,7%). Uitwisseling en afstemming is veruit de meest voorkomende detailsoort.
Vorming volgt op zeer ruime afstand als tweede meest voorkomende soort activiteit (9,4%). Meestal gaat het dan om informatieoverdracht.
De meeste andere activiteitsoorten komen rond 5% voor. Enkel vroeginterventie is zo goed als niet aan de orde.

68,7% overleg ⇨ 75,5% uitwisseling en afstemming ⇨ 25,7% concept- en materiaalontwikkeling ⇨ 20,6% voorwaardenscheppend overleg
9,4% vorming ⇨ 67,3% informatieoverdracht ⇨ 35,3% inspelen op attitude
7,4% consult en advies
5,8% coaching ⇨ 68,5% beleidsontwikkeling op lokaal vlak
4,4% andere acties

Tabel A22: aandeel soorten activiteit in de overheidssector

⇨ Behandelde items (tabel B7)

In iets meer dan de helft van de preventieactiviteiten met de overheidssector wordt geen specifiek middel behandeld (55,5%). In bijna vier op de tien activiteiten gaat het over alcohol (38,5%), respectievelijk over illegale drugs (35,4%). Tabak is in één op de vijf activiteiten aan de orde (20,3%), medicatie in één op de zes (16,7%).

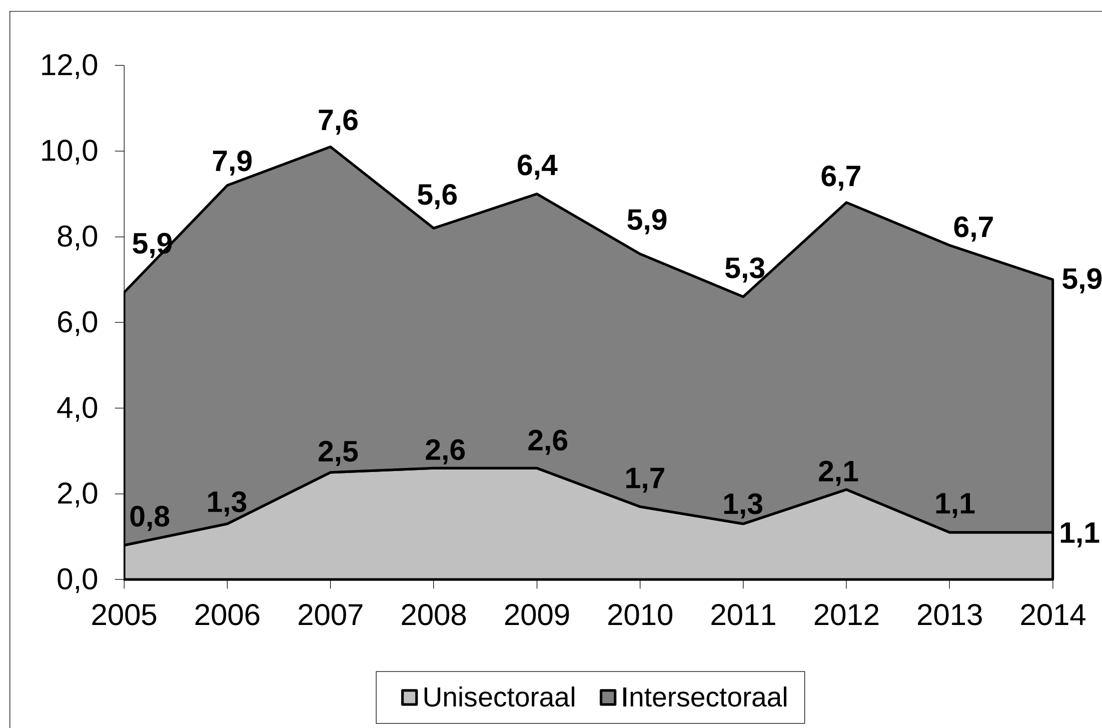
⇨ Gebruikte materialen (tabel B8)

In ruim vier op de tien preventieactiviteiten met de overheidssector wordt door VAD/De DrugLijn ontwikkeld materiaal (bv. Lokale monitor 'Alcohol en jongeren', …) gebruikt (43,2%). Zelf ontwikkeld materiaal wordt in een derde gebruikt (33,4%). Andere materialen op Vlaams niveau worden eveneens in één op de tien activiteiten gebruikt (10,6%). In vier op de tien activiteiten wordt geen materiaal gebruikt (40,5%).

3.5. Sector Politie en justitie

⇨ Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A5)

De sector politie en justitie werd in 2014 bereikt in 440 preventieactiviteiten, wat neerkomt op een aandeel van 7,0% van het totaal aantal activiteiten. Ook deze sector wordt gekenmerkt door een duidelijk overwicht aan intersectorale activiteiten (5,9%). Het aandeel unisectorale activiteiten ligt duidelijk lager (1,1%).
Het lagere aandeel intersectorale activiteiten zorgt er voor dat het algemene aandeel lager dan dat van 2013 ligt (van 7,8% naar 7,0%).

Grafiek A5: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2014)

⇨ Detailsectoren (tabel A23)

Politiediensten en het gevangeniswezen zijn steeds veruit de sterkst participerende detailsectoren geweest, zo ook in 2014. Beide detailsectoren spelen al enkele jaren een haasje-over-scenario. Nadat de politiediensten in 2013 de sterkst participerende detailsector waren, is dat nu weer het gevangeniswezen. Twee centra nemen het gros van de activiteiten in de gevangenis op zich: CAD Limburg, door het geven van vormingen en het ondersteunen in het uitwerken van een drugbeleid en CGG Noord-West-Vlaanderen, door het geven van vormingen. Andere detailsectoren komen er zo goed als niet aan te pas.

Detailsector	Aandeel
Gevangenis	61,4%
Politie	34,3%
Andere benoemde detailsectoren	<3%

Tabel A23: aandeel activiteiten per detailsector in de sector politie en justitie

⇨ ***Locatieniveau (tabel B4)***

De overgrote meerderheid van de geregistreerde preventieactiviteiten met de sector politie en justitie vindt op lokaal vlak plaats (70,2%). Het aandeel van het regionaal niveau komt uit op 17,7%. De andere niveaus liggen rond of onder 5%.

⇨ ***Doelgroep (tabellen A24 en B6)***

In acht op de tien preventieactiviteiten wordt er gewerkt met een intermediaire doelgroep, waarbij het zo goed als steeds om intermediairs gaat. Af en toe worden ook preventiewerkers en vertegenwoordigers van het bestuursniveau betrokken. Een groepsgrootte tussen 10 en 24 personen komt het vaakst voor (43,1%), maar in de helft van de activiteiten met intermediaire doelgroepen is de groepsgrootte minder dan 10 personen.
In één op de zes preventieactiviteiten wordt er met de uiteindelijke doelgroep gewerkt. Veruit de meeste aandacht gaat uit naar volwassenen, voornamelijk via vorming in gevangenissen (groepen van 10-24 personen).

82,9% intermediaire doelgroep	**17,1% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
⇨ 93,1% intermediairs ⇨ 15,5% preventiewerkers ⇨ 13,8% bestuursniveau	⇨ 91,7% volwassenen
⇨ 43,1% 10-24 aanwezigen ⇨ 20,7% 4-9 aanwezigen ⇨ 17,2% 2-3 aanwezigen	⇨ 91,7% 10-24 aanwezigen

Tabel A24: aandeel doelgroepen in de sector politie en justitie[11]

⇨ ***Soort activiteit (tabellen A25 en B5)***

Overleg blijft overduidelijk de meest voorkomende activiteit in het werken met politie en justitie. In bijna alle overlegactiviteiten is uitwisseling en afstemming aan de orde, maar ook voorwaardenscheppend overleg en concept- en materiaalontwikkeling komen af en toe aan bod. Vorming vindt in een vijfde van de activiteiten plaats, een stijging die het verlies van de twee vorige jaren grotendeels goedmaakt (20,7% in 2011; 18,0% in 2012; 14,3% in 2013; 19,1% in 2014). Vooral informatieoverdracht en inspelen op attitudes zijn dan aan de orde van de dag.

[11] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan 3 categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

63,2% overleg ⇨ 81,7% uitwisseling en afstemming ⇨ 18,3% voorwaardenscheppend overleg ⇨ 16,9% concept- en materiaalontwikkeling 19,1% vorming ⇨ 60,7% informatieoverdracht ⇨ 42,9% inspelen op attitude 5,9% coaching ⇨ 96,2% beleidsontwikkeling op lokaal vlak 2,7% andere acties

Tabel A25: aandeel soorten activiteit in de sector politie en justitie

⇨ Behandelde items (tabel B7)

Illegale drugs (52,7%) en alcohol (50,0%) worden het meest als specifiek thema behandeld. In bijna drie op de tien activiteiten komt tabak (28,6%) aan bod, voor medicatie is dat in een kwart van de activiteiten (25,2%). ICT-verslaving (17,7%) en gokken (10,7%) staan iets minder vaak op het programma. Opvallend is dat alle specifiek benoemde middelen sterker aan bod komen dan in 2013. In vier op de tien activiteiten wordt geen specifiek middel benadrukt (43,0%).

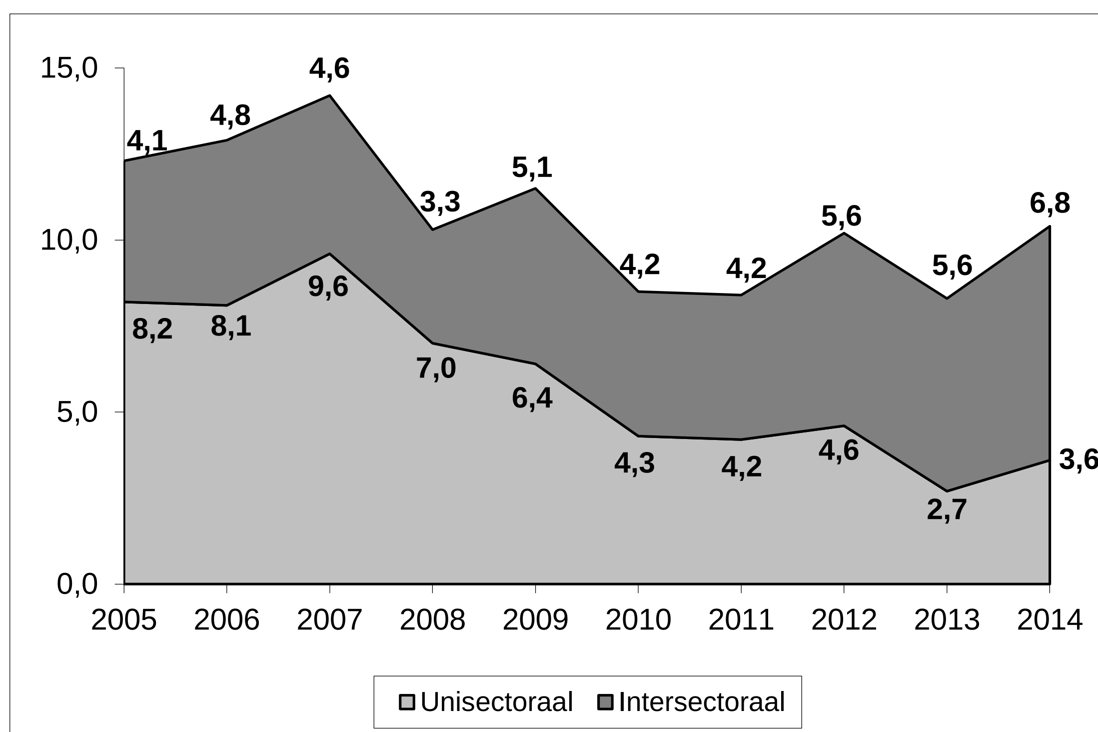
⇨ Gebruikte materialen (tabel B8)

Telkens in bijna de helft van de preventieactiviteiten met de sector politie en justitie worden VAD/De DrugLijn-materialen (48,9%) of zelf ontwikkelde materialen (46,6%) gebruikt. Bij VAD/De DrugLijn-materialen kan het bijvoorbeeld gaan om de ondersteuningsmap 'Een alcohol- en drugbeleid in de gevangenis' bij het geven van vormingen aan penitentiaire beambten. In één op de zeven activiteiten gaat het om materiaal dat op lokaal of regionaal niveau is ontwikkeld (14,8%), wat veel meer is dan in de andere sectoren.

3.6. Sector Vrije tijd en cultuur

⇨ Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A6)

De sector vrije tijd en cultuur nam in 2014 deel aan 654 geregistreerde preventieactiviteiten, wat neerkomt op een aandeel van 10,5%. Daarmee stijgt het aandeel weer boven de 10%, nadat het daar de voorbije jaren steeds net boven of onder golfde. Tot in 2010 hadden unisectorale activiteiten de bovenhand op intersectorale activiteiten, maar daar is de laatste jaren duidelijk een kentering in gekomen. Intersectorale preventieactiviteiten nemen sinds 2012 voor het eerst de bovenhand.

Grafiek A6: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2014)

⇨ Detailsectoren (tabel A26)

Het jeugdwerk wordt in ruim een derde van de preventieactiviteiten in deze sector betrokken (37,4%), waarbij vooral jeugdhuizen en jeugdverenigingen/jeugdbewegingen aan bod komen. Het bereik van het jeugdwerk ligt in 2014 merkelijk lager dan in de voorgaande jaren (2012: 49,6%; 2013: 53,4%) en leunt daardoor sterker aan bij het aandeel van 2011 (33,2%). De uitgaanssector kent een gelijkaardige recente evolutie: na een aanhoudende stijging tussen 2010 en 2013 van 11,8% naar 31,9% daalt het aandeel nu naar 19,4%. Het omgekeerde geldt voor allochtonenorganisaties: tussen 2011 en 2013 zakte hun aandeel na twee opeenvolgende halveringen van 25,7% naar 6,7%, terwijl zij nu klimmen naar een aandeel van 17,6%. Het sociocultureel volwassenwerk en sportorganisaties komen net boven de 5% uit.

Detailsector	Aandeel
Jeugdwerk	37,4%
Uitgaanssector	19,4%
Allochtonenorganisaties	17,6%
Sociocultureel volwassenwerk	6,2%
Sport	5,3%
Andere	15,0%

Tabel A26: aandeel activiteiten per detailsector in de sector vrije tijd en cultuur

⇨ *Locatieniveau (tabel B4)*

Driekwart van de preventieactiviteiten met de sector vrije tijd en cultuur situeren zich op het lokale niveau (75,5%), wat meer is dan de meeste andere sectoren. De locatieniveaus gemeenschap/gewest (8,0%), Regionaal (7,0%) en Provinciaal (6,1%) situeren zich tussen de 5% en 10%. Voor de andere niveaus situeert het aandeel zich duidelijk onder de 5%.

⇨ *Doelgroep (tabellen A27 en B6)*

In zeven op de tien activiteiten in de vrijetijds- en cultuursector wordt gewerkt met een intermediaire doelgroep (70,5%), waarbij intermediairs veruit het vaakst aanwezig zijn. Vertegenwoordigers van het bestuursniveau zijn in een vijfde van de activiteiten betrokken partij. De intermediaire doelgroepen zijn meestal eerder klein: acht op de tien keer is de doelgroep kleiner dan 10 personen.
In drie op de tien preventieactiviteiten in de sector vrije tijd en cultuur wordt er met de uiteindelijke doelgroep gewerkt (29,5%). Telkens in de helft van die activiteiten worden de categorie jongeren en volwassenen bereikt. In het werken met uiteindelijke doelgroepen worden vaker grotere doelgroepen bereikt. In vier op de tien van de activiteiten met de uiteindelijke doelgroep worden groepen van minstens 25 personen bereikt. Toch is dat een stuk minder dan in 2013, toen bijna twee derde die groepsgrootte bereikte.

70,5% intermediaire doelgroep	**29,5% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
⇨ 81,3% intermediairs	⇨ 52,2 % volwassenen
⇨ 21,9% bestuursniveau	⇨ 50,7% jongeren
⇨ 31,3% 2-3 aanwezigen	
⇨ 28,1% 1 aanwezige	⇨ 19,4% 25-49 aanwezigen
⇨ 21,3% 4-9 aanwezigen	⇨ 17,9% 10-24 aanwezigen

Tabel A27: aandeel doelgroepen in de sector vrije tijd en cultuur[12]

[12] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan 3 categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

⇨ ***Soort activiteit (tabellen A28 en B5)***

Overleg is ook in de sector vrije tijd en cultuur de belangrijkste activiteit, met een aandeel in zowat de helft van de activiteiten. Uitwisseling en afstemming komt duidelijk het vaakst aan bod, op ruime afstand gevolgd door voorwaardenscheppend overleg en concept- en materiaalontwikkeling. Vorming komt in één op de zeven activiteiten aan bod, waarbij informatieoverdracht en inspelen op attitude de kernactiviteiten zijn. Opvallend is dat campagnes een zichtbare plaats in de activiteiten met de vrijetijds- en cultuursector innemen, waarbij het in regel om sensibiliseringsactiviteiten gaat. Coaching komt in één op de twaalf activiteiten aan bod, waarbij dit vaker in het kader van beleidsontwikkeling in een organisatie is dan in het kader van beleidsontwikkeling op lokaal vlak.

51,8% overleg ⇨ 82,0% uitwisseling en afstemming ⇨ 31,6% voorwaardenscheppend overleg ⇨ 21,8% concept- en materiaalontwikkeling
15,1% vorming ⇨ 69,7% informatieoverdracht ⇨ 47,5% inspelen op attitude
10,7% campagnes ⇨ 75,7% sensibilisering
8,0% coaching ⇨ 61,5% beleidsontwikkeling in een organisatie ⇨ 38,5% beleidsontwikkeling op lokaal vlak
8,0% andere acties

Tabel A28: aandeel soorten activiteit in de sector vrije tijd en cultuur

⇨ ***Behandelde items (tabel B7)***

In de helft van de activiteiten wordt geen specifiek middel als item behandeld (48,9%), wat duidelijk minder vaak is dan in 2013 (58,3%). In iets meer dan de helft staat het item alcohol op het programma (54,0%). Het thema alcohol heeft sinds 2010 duidelijk aan belang toegenomen, met een stijging van 31,7% naar 54,0%. Ook illegale drugs komt de laatste jaren sterker aan bod, met een aandeel dat tussen 2011 en 2014 meer dan verdubbelde van 21,4% naar 47,6%. Tabak staat als thema in een kwart van de activiteiten in de vrijetijds- en cultuursector op het programma (26,3%). Andere items komen minder vaak aan bod.

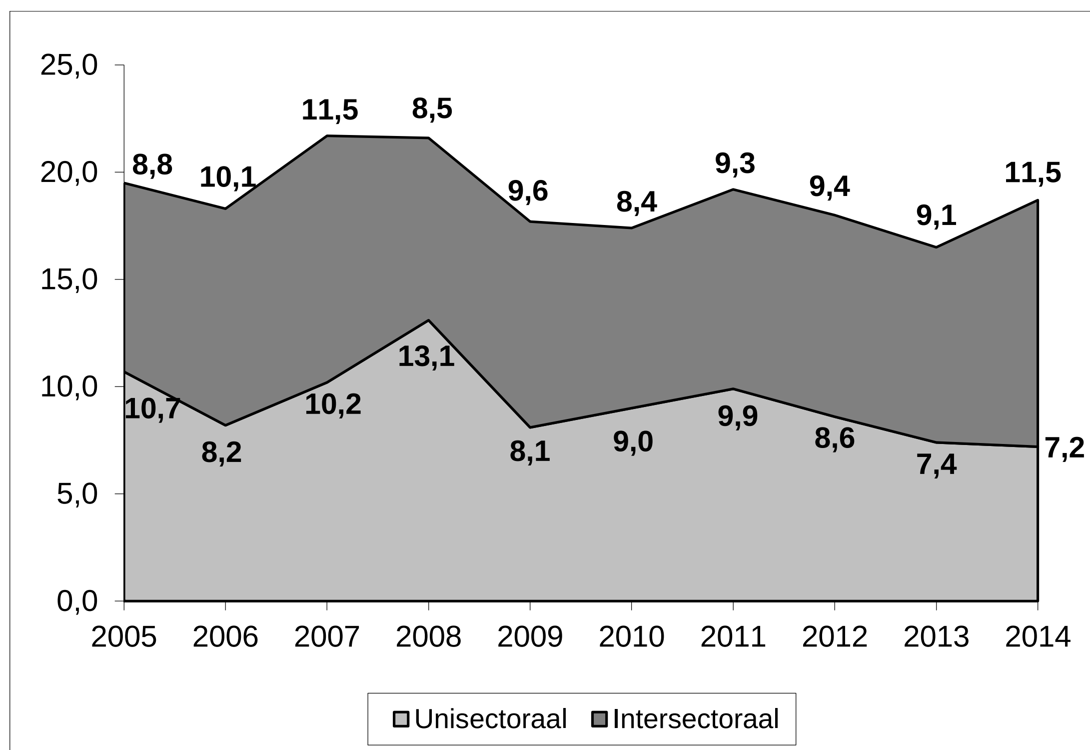
⇨ ***Gebruikte materialen (tabel B8)***

In meer dan de helft van de preventieactiviteiten met de sector vrije tijd en cultuur wordt VAD/De DrugLijn-materiaal gebruikt (55,5%). Gebruikte VAD/De DrugLijn-materialen zijn o.a. het spelmateriaal van 'Methodieken over alcohol en drugs in het jeugdwerk', factsheets in het kader van veilig uitgaan en 'Quality Nights' en de herwerkte website 'Drugs in beweging'. In vier op de tien activiteiten is dat zelf ontwikkeld materiaal (40,1%). Andere materialen worden duidelijk minder vaak gehanteerd. In een kwart van de activiteiten werden geen materialen gebruikt (25,2%).

3.7. Sector Welzijn

➪ *Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A7)*

De sector welzijn nam in 2014 deel aan 1.169 geregistreerde preventieactiviteiten, wat neerkomt op een aandeel van 18,7%. Dat is een duidelijke stijging in vergelijking met 2013. Het aandeel unisectorale activiteiten daalt verder, maar dat van de intersectorale activiteiten stijgt naar het hoogste niveau sinds 2006. Hierdoor komt het totale aandeel terug dichter bij 20% te liggen.

Grafiek A7: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2013)

➪ *Detailsectoren (tabel A29)*

Voor het eerst sinds 2009 is niet langer bijzondere jeugdzorg maar wel OCMW de meest betrokken detailsector in de welzijnssector.
Na twee stijgingen na elkaar komt OCMW nu uit op een aandeel van 27,7% (tegenover 18,9% in 2012). Dit, terwijl het aandeel van bijzondere jeugdzorg de laatste jaren steeds op neer golfde. Alleen is die golf in 2014 niet naar boven getrokken, maar verder naar beneden gegaan (38,9% in 2010; 30,3% in 2011; 40,4% in 2012; 29,5% in 2013; 26,3% in 2014). Het gaat dan bijna uitsluitend om voorzieningen bijzondere jeugdzorg en slechts uitzonderlijk om comités voor bijzondere jeugdzorg of sociale diensten van de jeugdrechtbank[13]. Coaching en overleg in het kader van een drugbeleid is de kernactiviteit in het werken met voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg.

[13] Als gevolg van de reorganisatie van de bijzondere jeugdzorg zullen er vanaf 2015 nieuwe detailsectoren worden uitgewerkt.

De Centra voor Algemeen Welzijnswerk blijven ondanks een lichte daling nog net boven de 10% uitkomen (van 13,0% in 2013 naar 11,2%). Andere benoemde detailsectoren komen in 5% of minder voor.
Het aandeel voor de niet nader benoemde detailsector 'andere' blijft met 24,6% vrij hoog. Meer nog, dat aandeel is voor het eerst in 4 jaar een stuk boven de 20% geklommen.

Detailsector	Aandeel
Bijzondere jeugdzorg	26,3%
OCMW	27,7%
Centra voor Algemeen Welzijnswerk	11,2%
(Andere benoemde detailsectoren)	≤5,0%
Andere	24,6%

Tabel A29: aandeel activiteiten per detailsector in de welzijnssector

⇨ Locatieniveau (tabel B4)

Ruim twee derde van de preventieactiviteiten met de welzijnssector speelt zich op lokaal vlak af (68,5%). Eén op de zeven activiteiten vindt op regionaal niveau plaats (14,0%). Het aandeel activiteiten op gemeenschaps- of gewestniveau komt uit op 10%.

⇨ Doelgroep (tabellen A30 en B6)

In het werken met de welzijnssector wordt in negen op de tien activiteiten een intermediaire doelgroep bereikt, waarbij intermediairs bijna altijd aanwezig zijn. Vertegenwoordigers van het bestuursniveau zijn in een zesde van de activiteiten (mee) aanwezig, preventiewerkers in één op de zeven activiteiten. De intermediaire doelgroepen zijn eerder klein: in meer dan driekwart van de activiteiten zijn er minder dan 10 personen aanwezig.
In een tiende van de preventieactiviteiten wordt met de uiteindelijke doelgroep gewerkt. Acht op de tien keer wordt met de volwassenen gewerkt en in iets minder dan de helft met jongeren. Jongeren komen in 2014 nog amper als uiteindelijke doelgroep voor: in 17,8% van de activiteiten met uiteindelijke doelgroepen en in 1,8% van alle activiteiten met de sector welzijn. In de helft van de activiteiten met uiteindelijke doelgroepen wordt er met een groep van tussen 10 en 24 personen gewerkt.

90,0% intermediaire doelgroep	**10,0% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
⇨ 84,9% intermediairs ⇨ 17,9% bestuursniveau ⇨ 14,4% preventiewerkers	⇨ 80,0% volwassenen
⇨ 34,7% 4-9 aanwezigen ⇨ 25,6% 2-3 aanwezigen ⇨ 19,6% 1 aanwezige	⇨ 51,1% 10-24 aanwezigen ⇨ 33,3,4% 4-9 aanwezigen

Tabel A30: aandeel doelgroepen in de welzijnssector[14]

[14] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan 3 categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

⇨ *Soort activiteit (tabellen A31 en B5)*

In iets meer dan de helft van de activiteiten is overleg aan de orde (57,0%). In drie kwart daarvan gaat het om uitwisseling en afstemming. Voorwaardenscheppend overleg en concept- en materiaalontwikkeling komen in een kwart van de overlegactiviteiten aan bod. Vorming staat op de agenda in een vijfde van de preventieactiviteiten in de welzijnssector (19,3%). In ruim de helft van de gevallen gaat het om informatieoverdracht, vier keer op de tien om inspelen op attitude. In een kwart van de gevallen gaat het om het inoefenen van vaardigheden. Coaching is in één op de tien activiteiten aan de orde. Het gaat daarbij in de regel om beleidsontwikkeling in een organisatie.

57,0% overleg
- ⇨ 76,4% uitwisseling en afstemming
- ⇨ 26,1% voorwaardenscheppend overleg
- ⇨ 25,5% concept- en materiaalontwikkeling

19,3% vorming
- ⇨ 54,4% informatieoverdracht
- ⇨ 40,7% inspelen op attitude
- ⇨ 26,5% inoefenen van vaardigheden

9,6% coaching
- ⇨ 72,3% beleidsontwikkeling in een organisatie

6,5% consult en advies

3,5% andere acties

Tabel A31: aandeel soorten activiteit in de welzijnssector

⇨ *Behandelde items (tabel B7)*

In de helft van de activiteiten in de welzijnssector staat geen specifiek middel als item centraal (51,4%). In vier op de tien activiteiten staan alcohol en illegale drugs (allebei 41,4%) als thema op het programma. Tabak (24,0%) en medicatie (22,8%) krijgen specifieke aandacht in (bijna) een kwart van de activiteiten. ICT-verslaving (15,0%) en gokken (10,9%) blijven boven de 10% uitkomen.

⇨ *Gebruikte materialen (tabel B8)*

In de helft van de activiteiten wordt materiaal van VAD of De DrugLijn (50,0%) (bv. draaiboek 'Maat in de shit voor bijzondere jeugdzorg', draaiboek 'Drugbeleid in de bijzondere jeugdzorg', draaiboek 'Een alcohol- en drugbeleid op de sociale dienst van het OCMW', …) gebruikt, zelf ontwikkeld materiaal in een derde van de activiteiten (35,0%). Materiaal op andere niveaus scoort onder de 10%. In een derde van de preventieactiviteiten wordt geen materiaal gebruikt (35,2%).

3.8. Algemene bevolking

In 2014 nam de algemene bevolking deel aan 926 geregistreerde preventieactiviteiten, wat neerkomt op een aandeel van 14,8%. Dat betekent een status quo in vergelijking met 2013 en nog steeds een verdubbeling van het aandeel sinds 2011 (toen 7,1%).

⇨ Locatieniveau (tabel B4)

De overgrote meerderheid van de preventieactiviteiten met de algemene bevolking vindt plaats op lokaal vlak (67,1%), terwijl er nog vrij veel activiteiten op regionaal vlak doorgaan (22,1%). Toch heeft er tussen beide locatieniveaus een aardverschuiving plaatsgevonden. Terwijl in 2013 beide niveaus nog op gelijke hoogte stonden (resp. 44,2% en 44,0 %), is het aandeel van lokaal nu drie keer zo hoog als dat van regionaal. Maar als we dat retrospectief bekijken lijkt het er op dat we naar eerdere verhoudingen teruggaan: in 2011 vond 70,8% van de activiteiten op lokaal niveau plaats en 19,2% op regionaal vlak. Andere locatieniveaus komen zelden of niet voor.

⇨ Doelgroep (tabellen A32 en B6)

Het is niet onverwacht dat de algemene bevolking de enige "sector" is waarin de uiteindelijke doelgroep een meerderheid vormt. En het is dan nog een zeer duidelijke meerderheid: bijna negen op de tien preventieactiviteiten met de algemene bevolking zijn gericht op de uiteindelijke doelgroep, waarbij jongeren aan driekwart en zowel volwassenen als familiale omgeving aan een derde van de activiteiten participeren. De helft van de activiteiten met de uiteindelijke doelgroep bereiken tussen 1 en 5 personen, wat voor een groot stuk te maken heeft met het hogere aandeel aan vroeginterventieactiviteiten (vooral op personen gericht).
Eén op de acht activiteiten vindt met een intermediaire doelgroep plaats (13,2%). Daarvan gaan bijna alle activiteiten uit naar intermediairs. Een voorbeeld van preventie-activiteiten naar intermediairs in de algemene bevolking zijn coördinatie- en participatieactiviteiten ter ondersteuning van lokale feesten. Eveneens in driekwart van de activiteiten met de intermediaire doelgroep worden groepen van minder dan 10 personen bereikt.

13,2% intermediaire doelgroep	**86,8% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
⇨ 94,3% intermediairs	⇨ 74,0% jongeren ⇨ 34,1% volwassenen ⇨ 32,1% familiale omgeving
⇨ 40,9% 2-3 aanwezigen ⇨ 27,3% 1 aanwezige ⇨ 14,8% 10-24 aanwezigen	⇨ 38,1% 1 aanwezige ⇨ 22,4% 4-9 aanwezigen ⇨ 17,7% 2-3 aanwezigen

Tabel A32: aandeel doelgroepen in de algemene bevolking

⇨ Soort activiteit (tabellen A33 en B5)

In bijna de helft van de preventieactiviteiten met de algemene bevolking is vroeginterventie aan de orde. Dat is, ondanks een terugval van 59,9% in 2013 naar 47,4%

in 2014, veel meer dan in de sectoren. Vroeginterventie gaat in de eerste plaats uit naar personen, maar ook vroeginterventie naar groepen komt vrij geregeld voor.
Door de manifeste positie van vroeginterventie komen andere activiteiten niet alleen veel minder voor. Vorming komt in ongeveer één op de zes activiteiten met de algemene bevolking aan bod en gebeurt vooral middels informatieoverdracht (vaak infoavonden voor de bevolking of specifieke groepen zoals ouders, peers, allochtonen; bv. in het kader van 'Als kleine kinderen groot worden') en het inspelen op attitudes.
Campagnes stijgen, na de daling tussen 2012 en 2013 van 15,9% naar 7,9%, in 2014 naar 14,1%. Het gaat bijna steeds over sensibiliseringscampagnes (bv. persconferenties of lokale bekendmakingsactiviteiten van campagnes).[15]
Andere detailactiviteiten, inclusief het in de sectoren dominante overleg, komen in minder dan 10% aan bod.

47,4% vroeginterventie ⇨ 71,5% aan persoon ⇨ 28,5% aan groep
15,0% vorming ⇨ 53,2% informatieoverdracht ⇨ 49,6% inspelen op attitude
14,1% campagnes ⇨ 93,9% sensibilisering
8,3% overleg ⇨ 83,1% uitwisseling en afstemming
6,0% consult en advies
8,6% andere acties

Tabel A33: aandeel soorten activiteit in de algemene bevolking

⇨ Behandelde items (tabel B7)

Opvallend is dat er met de algemene bevolking vaker wordt gewerkt rond een specifiek thema dan met de sectoren, nu meer nog dan in het vorige registratiejaar. In "slechts" een kwart van de activiteiten met de algemene bevolking komt geen specifiek middel aan bod (26,3%). Als er in de activiteiten met de bevolking toch een specifiek thema op het programma staat, is dat bijna driekwart van de gevallen zowel alcohol als illegale drugs (72,9%). Ook de combinatie van de thema's alcohol en tabak komt vaak voor (52,2%).

⇨ Gebruikte materialen (tabel B8)

In telkens ongeveer de helft van de preventieactiviteiten met de algemene bevolking wordt of zelf ontwikkeld materiaal (53,2%) of materiaal van VAD/De DrugLijn (47,5%) (bv. informatie- en trainingspakket 'Drugs etc.', De DrugLijn-folders, …) gebruikt. Andere materialen worden veel minder gebruikt.

[15] Het aantal activiteiten in het kader van campagnes ligt zeker hoger, maar wordt niet steeds onder de activiteit 'campagnes' in Ginger vastgelegd. Enerzijds omdat de activiteiten van VAD-medewerkers en CGG-preventiewerkers in het kader van campagnes in Ginger worden geregistreerd onder overleg en consult/advies. Anderzijds omdat campagnes vooral in en door de sectoren worden uitgedragen en de meeste actoren in die sectoren registreren hun activiteiten niet in Ginger.

4. Gingerbeeld van de registratorgroepen

In dit hoofdstuk bespreken we enkele Gingerresultaten voor de drie registratorgroepen apart: lokale preventiewerkers, regionale preventiewerkers en Vlaamse preventiewerkers. Dit maakt het mogelijk om te bepalen welke specifieke accenten elk van de groepen legt. Wie deel uitmaakt van welke groep kan je vinden op pagina's 6 en 7.

Aangezien de CGG-preventiewerkers drie kwart van de Gingeractiviteiten aanleveren, bepaalt hun monitoringbeeld sterk het algemene monitoringbeeld. Om accenten te ontdekken is het daarom beter om de percentages van de drie registratorgroepen onderling te vergelijken, veeleer dan het percentage van één groep te vergelijken met het algemene percentage.

4.1. Preventieactiviteiten in de sectoren

	Groep preventiewerkers			
	Lokale PW	**Regionale PW**	**Vlaamse PW**	**Totaal**
Arbeid	2,1%	5,5%	11,2%	6,0%
Gezondheid	15,1%	35,4%	38,0%	33,7%
Onderwijs	40,9%	30,5%	30,8%	31,6%
Overheid	43,2%	24,7%	16,5%	25,4%
Politie & justitie	15,9%	6,9%	1,7%	7,0%
Vrije tijd & cultuur	21,0%	9,9%	5,8%	10,5%
Welzijn	22,8%	20,7%	6,9%	18,7%
Alg. bevolking	26,2%	14,1%	10,4%	14,8%

Tabel A34: aandeel activiteit per sector (3 registratorgroepen en totaal)

Als we de resultaten uit deze vergelijkende tabel bekijken, dan vallen enkele specifieke accenten per registratorgroep op.

Zo zien we dat de lokale preventiewerkers meer werken met de sectoren onderwijs, overheid, politie en justitie en vrije tijd en cultuur. Het sterkere accent naar overheid en politie en justitie toe is niet verwonderlijk. De grotere participatie van de overheid is het gevolg van het feit dat de meeste lokale preventiewerkers tewerkgesteld zijn als gemeentelijk medewerker. Daardoor werken ze in het uitvoeren van een gemeentelijk of stedelijk beleid nauwer samen met andere lokale overheidsinstanties. De sterke participatie van de sector politie en justitie is te verklaren door het feit dat veel lokale preventiewerkers actief zijn binnen een gemeentelijke preventiedienst, die vaker geïntegreerd is binnen of nauw samenwerkt met de lokale politie. Het feit dat overheid nu sterker scoort (van 32,8% in 2013 naar 43,2% in 2014), terwijl politie en justitie minder sterk scoort (van 22,6% in 2013 naar 15,9% in 2014) kan erop wijzen dat (inter)gemeentelijke preventiewerkers minder vaak met politionele vertegenwoordigers en vaker met vertegenwoordigers van andere gemeentediensten (bv. welzijn, gezondheid, sociale zaken) werken. Wat het hogere aandeel van de onderwijssector betreft, komt het gros van activiteiten die lokale preventiewerkers in deze sector uitvoeren op naam van de

Drugpunten, een Oost-Vlaams netwerk van intergemeentelijke preventiewerkers. Naast structureel lokaal overleg waar onderwijs aan deelneemt, overleg met scholen en voorstelling van de eigen werking aan scholen gaat het o.a. over activiteiten in het kader van Maat in de Shit (lespakket voor 2e graad SO, over omgaan met druggebruik vanuit de invalshoek vriendschap en relaties). Wat het hogere aandeel van de sector vrije tijd en cultuur betreft, komt dit eveneens zo goed als volledig op naam van het Drugpuntnetwerk. Vooral het werken aan een alcohol- en drugbeleid in uitgaanssettings komt dan aan bod, zoals overleg rond events van lokale verenigingen (Feestwijzer, fuiven jeugdbeweging, lokale feesten en festivals, …).

De percentages van de regionale preventiewerkers liggen dicht bij de algemene percentages, wat binnen de lijn van de verwachtingen ligt aangezien zij instaan voor drie kwart van de geregistreerde preventieactiviteiten. We moeten dus kijken naar de sterkste "afwijkingen" om accenten te kunnen bepalen. Dan zien we eigenlijk alleen dat regionale preventiewerkers iets actiever zijn naar de sectoren gezondheid en welzijn toe. Opvallend is dat regionale preventiewerkers nu minder vaak met de algemene bevolking werken. In 2013 lag het aandeel nog op 18,1%, nu is dat naar 14,1% gezakt. Hoofdoorzaak voor deze daling ligt in het geringere aantal geregistreerde vroeginterventies met de algemene bevolking (van 516 in 2013 naar 360 in 2014). Daar staat tegenover dat het aantal vormingsactiviteiten naar de bevolking toe gestegen is (van 75 in 2013 naar 114 in 2014), maar minder sterk dan de daling van het aantal vroeginterventies. Vormingsactiviteiten zijn vooral naar ouders gericht (Als kleine kinderen groot worden, ouderavonden).

De Vlaamse preventiewerkers werken veel meer dan de andere registratorgroepen samen met de sectoren arbeid en gezondheid. Met eerstgenoemde sector komt dat door de structurele activiteiten die VAD met hen opzette (bv. Qado-vragenlijst als ondersteuning bij het uitwerken van een alcohol- en drugbeleid in organisaties en deelname aan Belspo-project 'Up to date'). Met laatstgenoemde sector komt dat door de nauwe samenwerking met de CGG-preventiewerkers (deel uitmakend van de sector gezondheid), die o.a. vertaald wordt in het 'samenwerkingsprotocol alcohol- en andere drugpreventie tussen de Vlaamse overheid, het CGG-preventiewerk en VAD' (zie ook hoofdstuk 5). Dat Vlaamse preventiewerkers ook veel aandacht aan de onderwijssector besteden, is vooral te wijten aan de activiteiten die De Sleutel in deze sector uitvoert (o.a. Unplugged).

4.2. Soort activiteiten (algemeen)

	Groep preventiewerkers			
	Lokale PW	**Regionale PW**	**Vlaamse PW**	**Totaal**
Overleg	40,3%	44,9%	40,6%	43,8%
Vorming	17,2%	25,7%	25,7%	24,8%
Vroeginterventie	4,8%	8,6%	6,7%	7,9%
Consult/advies	10,0%	6,9%	15,0%	8,5%
Coaching	2,5%	9,4%	0,9%	7,4%
Campagnes	21,7%	1,3%	1,3%	3,5%
Andere actie	3,3%	3,3%	9,7%	4,3%

Tabel A35: aandeel activiteit per sector (3 registratorgroepen en totaal)

In vergelijking met de andere registratorgroepen investeren lokale preventiewerkers meer in consult/advies en campagnes. Dit komt door hun sterkere klemtoon op lokale community-gerichte acties, zowel naar intermediairs als naar de uiteindelijke doelgroepen toe (bv. aanwezigheid op lokale evenementen, activiteiten voor de bevolking, consult en advies aan scholen en OCMW's).

Door het feit dat de regionale preventiewerkers instaan voor het gros van de geregistreerde activiteiten valt ook hier hun beeld zo goed als samen met het algemeen beeld. Als we de cijfers onderling vergelijken is een hoger aandeel coachingsactiviteiten zichtbaar. Dat coaching hoger scoort is niet verwonderlijk aangezien het een kerntaak is van de regionale CGG-preventiewerkers. Ook vroeginterventie komt vaker voor bij regionale preventiewerkers.

De Vlaamse preventieactoren voeren meer consult/advies uit. Dat is te verklaren door het feit dat VAD-medewerkers vanuit hun expertise de alcohol- en drugsector ondersteunen, waarbij consult/advies een belangrijke plaats inneemt.

4.3. Gebruikte materialen

	Groep preventiewerkers			
	Lokale PW	**Regionale PW**	**Vlaamse PW**	**Totaal**
Materiaal van VAD/De DrugLijn	35,8%	50,3%	34,6%	46,3%
Zelf ontwikkeld materiaal	59,5%	39,0%	31,5%	40,1%
Ander materiaal op Vlaams niveau	7,6%	10,5%	7,7%	9,8%
Ander materiaal op lokaal/reg. niveau	5,7%	7,4%	2,8%	6,5%
Ander materiaal op internat. niveau	2,1%	6,6%	1,3%	5,3%
Ander materiaal op federaal niveau	1,3%	1,3%	1,3%	1,3%
Geen materialen gebruikt	23,8%	28,2%	32,2%	28,4%
↳Wel materialen gebruikt	76,2%	71,8%	67,8%	71,6%

Tabel A36: aandeel gebruikte materialen (3 registratorgroepen en totaal)

In bijna drie op de tien geregistreerde preventieactiviteiten worden geen materialen gebruikt tijdens de activiteit of in de voorbereiding van de activiteit. In ruim zeven op de tien activiteiten is dat dus wel het geval. Dat aandeel ligt voor de drie registratorgroepen ongeveer even hoog.

Toch merken we tussen de registratorgroepen verschillen in het gebruik van materialen. Zo gebruiken lokale preventiewerkers vaker zelf ontwikkelde materialen en regionale preventiewerkers vaker materiaal van VAD of De DrugLijn. Bij Vlaamse registrators worden niet alleen minder vaak materialen gebruikt; als er materialen gebruikt worden, zijn het minder vaak materialen van verschillende niveaus: Vlaamse preventiewerkers gebruiken gemiddeld 1,2 verschillende materialen tegenover 1,5 bij lokale preventiewerkers en 1,6 bij regionale preventiewerkers. Dat komt onder andere doordat de Vlaamse preventiewerkers veel overleg plegen in functie van afstemming en het aftoetsen van

noden en in het kader van het ontwikkelen van nieuwe materialen (methodiekontwikkeling). In deze activiteiten is het gebruik van reeds ontwikkelde materialen vaak niet relevant.

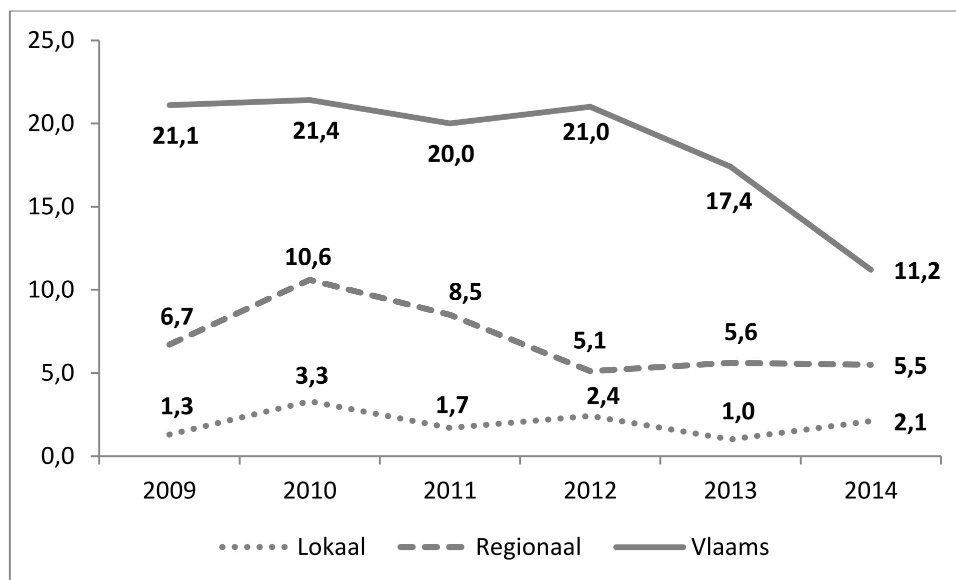
In vergelijking met 2013 zien we dat het gebruik van materialen is gestegen bij de lokale preventiewerkers, waarbij zelf ontwikkeld materiaal en VAD/De Druglijn-materiaal vaker gebruikt wordt.

4.4. Bereik sectoren per registratorgroep: evoluties 2009-2014

Zoals in hoofdstuk 4.1 al besproken, heeft elk van de drie registratorgroepen een specifiek patroon in het bereiken van de verschillende sectoren. Laten we eens bekijken welke patronen we kunnen herkennen en welke evoluties zich daar voordoen in de periode na de laatste grotere herwerking van Ginger (2009-2014).

• ***Sectoren die relatief sterker door Vlaamse preventiewerkers worden bereikt***

⇨ Sector arbeid

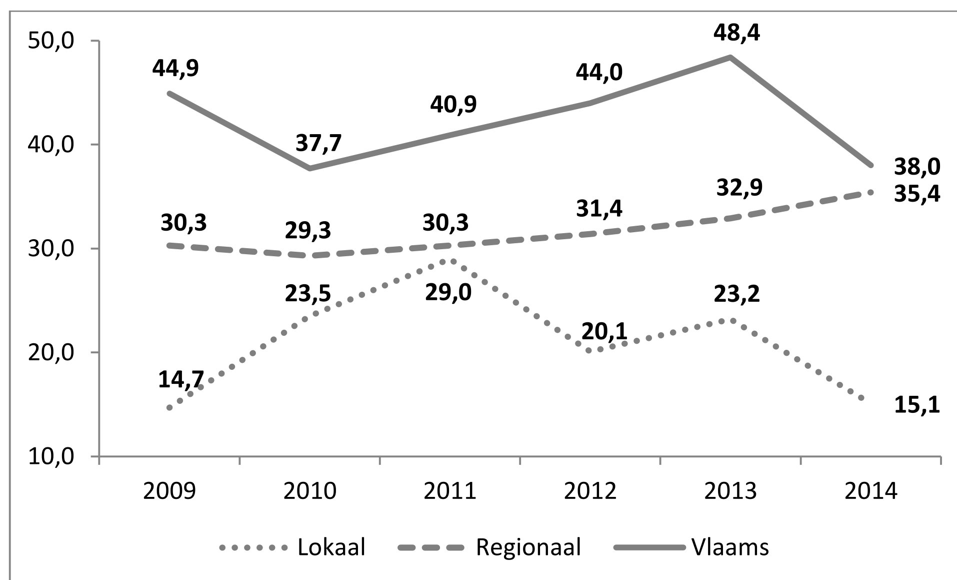
Grafiek A8: aandeel activiteiten in de arbeidssector per groep (2009-2014)

We zien dat de Vlaamse preventiewerkers steeds een groter bereik van de arbeidssector kennen dan de andere groepen. Maar terwijl het aandeel zich de eerste jaren steeds rond de 20% situeerde, is dat na 2012 sterk gedaald naar de huidige 11,2%.

De regionale preventiewerkers kenden in 2010 een piek, wat het gevolg was van de impuls die de Vlaamse overheid gaf om via projectsubsidiëring de begeleiding van CGG-preventiewerkers in het ontwikkelen van een alcohol- en drugbeleid in private ondernemingen te verzekeren. Over de drie laatste jaren heen is het aandeel stabiel gebleven, zij het dat het een laag aandeel betreft. Een sterkere profilering van CGG-preventiewerkers in de arbeidssector kan daar aan verhelpen.

De lokale preventiewerkers spelen - ondanks een stijging - vanouds een zeer beperkte rol in het werken met de arbeidssector.

⇨ Sector gezondheid

Grafiek A9: aandeel activiteiten in de gezondheidssector per groep (2009-2014)

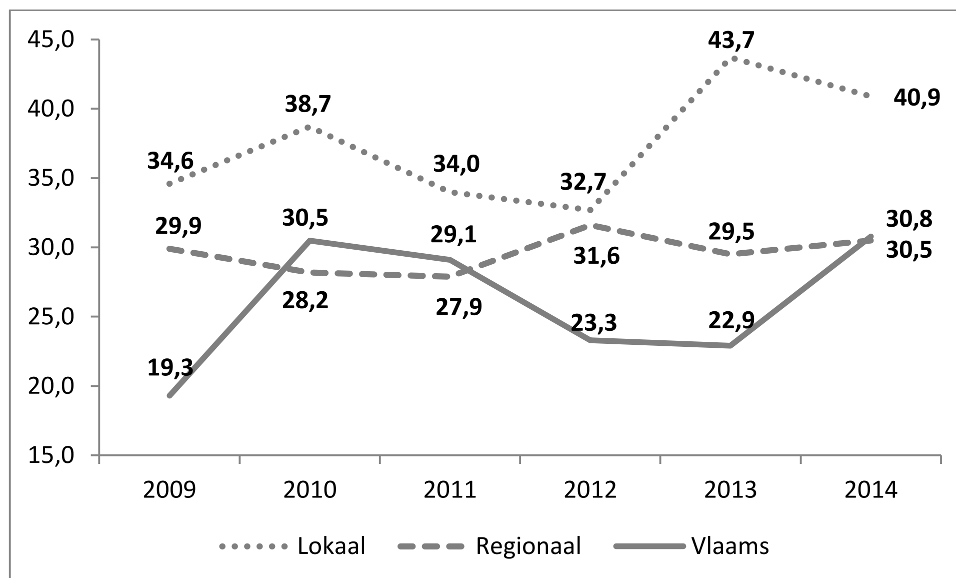
De Vlaamse preventiewerkers hebben steeds het sterkst de gezondheidssector bereikt, maar plots is hun dominante positie er niet meer. Dit komt enerzijds door de sterke daling van het aandeel van de Vlaamse preventiewerkers zelf, van 48,4% naar 38,0%. Vooral het dalend aantal activiteiten dat De Sleutel met de gezondheidssector uitvoerde ligt hier aan de basis.

Anderzijds zijn de regionale preventiewerkers sinds 2010 bezig met een langzame, maar aanhoudende stijging van het aandeel activiteiten dat zij uitvoeren in de gezondheidssector. Vlaamse preventiewerkers werken meestal via overleg, zowel structureel als ad hoc, tussen VAD en de CGG-preventiewerkers. Bij regionale preventiewerkers zijn overleg met collega's uit (andere) CGG's, met VAD-medewerkers en met LOGO-medewerkers de kernactiviteiten.

De lokale preventiewerkers kennen een eerder fluctuerende participatiegraad van de gezondheidssector, die in 2014 bijna op het laagste peil sinds 2009 staat. Toch werken ook zij nog steeds vrij vaak met de gezondheidssector.

•Sectoren die relatief sterker door lokale preventiewerkers worden bereikt

➩ Sector onderwijs

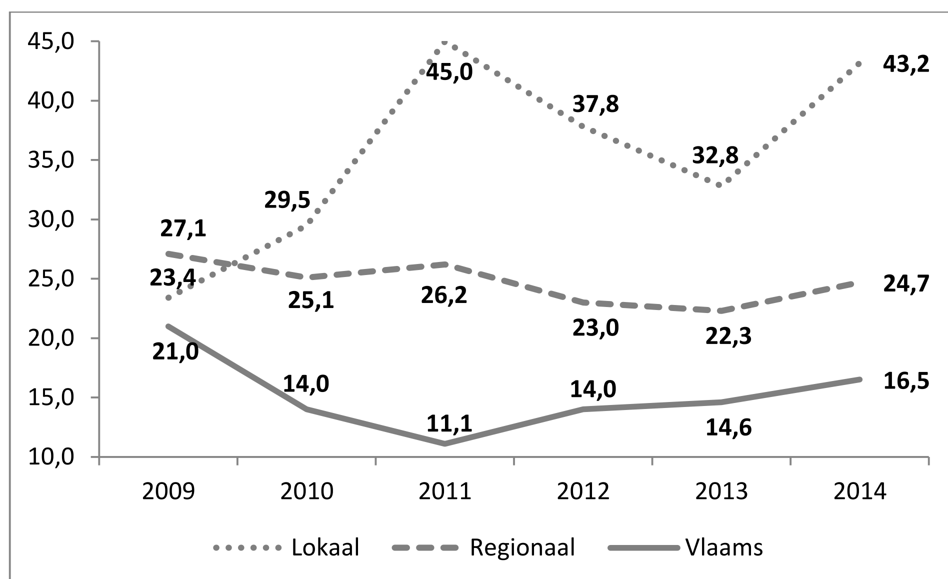
Grafiek A10: aandeel activiteiten in de onderwijssector per groep (2009-2014)

Ondanks een duidelijk fluctuerend patroon hebben lokale preventiewerkers altijd sterker de onderwijssector bereikt dan de twee andere registratorgroepen. Vorming naar leerlingen uit het middelbaar onderwijs en overleg met intermediairs en bestuursvertegenwoordigers uit het middelbaar onderwijs vormen de kern van deze activiteiten.

De onderwijssector kent bij de activiteiten van regionale preventiewerkers een vrij stabiele participatiegraad van rond de 30%. Net als bij de lokale preventiewerkers zijn vorming naar leerlingen uit het middelbaar onderwijs en overleg met intermediairs en bestuursvertegenwoordigers uit het middelbaar onderwijs daarin de hoofdmoot.

Het beeld van de Vlaamse actoren is meer op- en neergaand, wat vooral te wijten is aan het aantal preventieactiviteiten dat De Sleutel per jaar in het onderwijs registreert. Door een duidelijke stijging zit het aandeel nu weer op hetzelfde topniveau als 2010.

⇨ Sector overheid

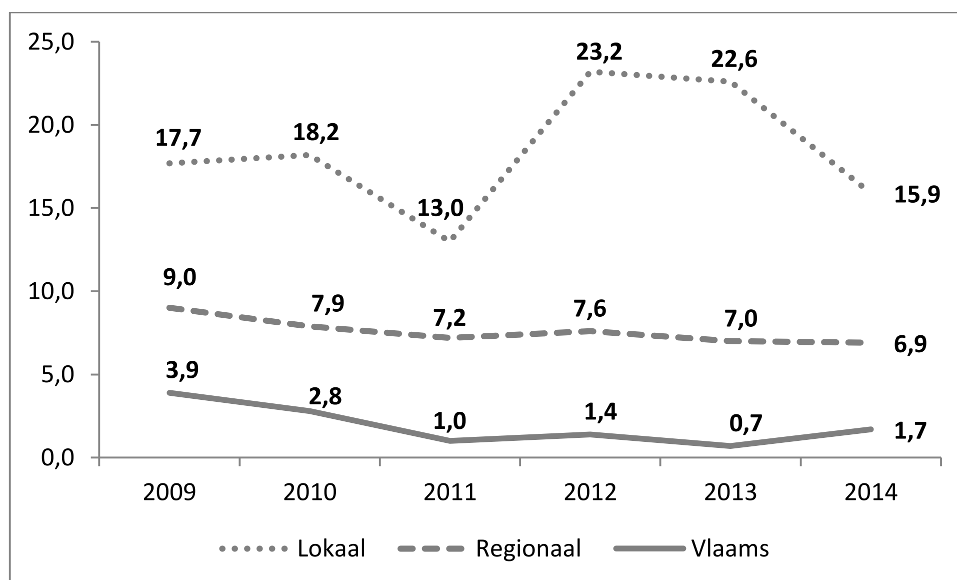
Grafiek A11: aandeel activiteiten in de overheidssector per groep (2009-2014)

Ook hier maakt de lijn van de lokale preventiewerkers een sterk op- en neergaande beweging, waarbij deze groep in de vier laatste jaren duidelijk sterker de overheidssector bereikt dan de andere groepen. De verklaring hiervoor is dat er steeds vaker wordt samengewerkt met andere (inter)gemeentelijke preventiewerkers, veelal in een regionaal of intercommunaal samenwerkingsverband.

De lijn van de regionale preventiewerkers is duidelijk stabieler. Voor het eerst in drie jaar is er weer een stijging van de participatiegraad van de overheid.

Bij de Vlaamse preventiewerkers herneemt het aandeel de laatste drie registratiejaren, nadat dit voordien een duidelijke duik nam.

⇨ Sector politie en justitie

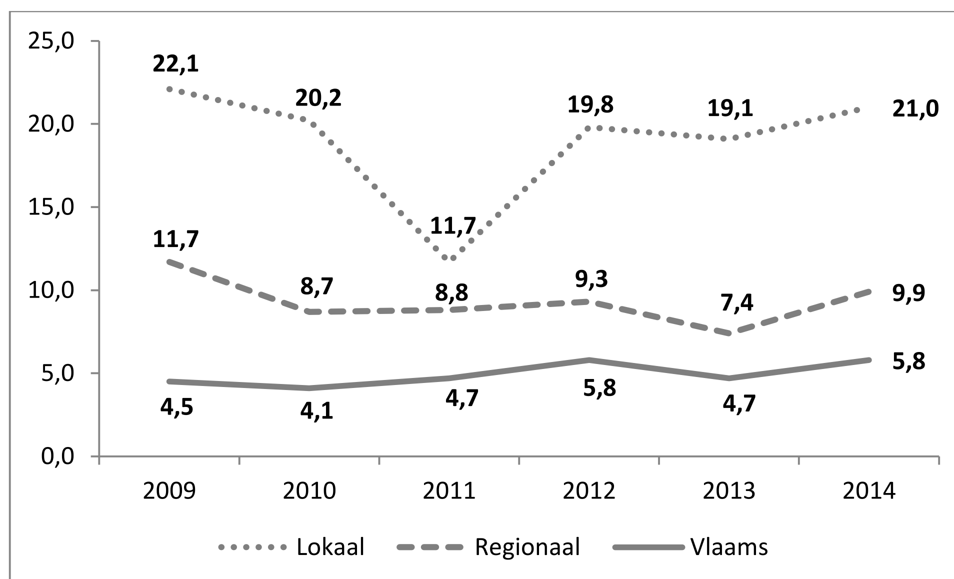

Grafiek A12: aandeel activiteiten in de sector politie en justitie per groep (2009-2014)

Alhoewel er in de lijn van de lokale preventiewerkers weer geen duidelijk profiel te vinden is en er in 2014 zelfs een sterke daling te noteren viel, is het wel duidelijk dat deze groep sterker met de sector politie en justitie samenwerkt.

De participatie van deze sector ligt duidelijk lager bij regionale preventiewerkers en vooral bij Vlaamse preventiewerkers. Bovendien is er bij de regionale preventiewerkers een daling over de jaren heen vast te stellen. Bij de Vlaamse preventiewerkers herstelt het aandeel zich licht, maar samenwerken met politie en justitie blijft voor deze registratorgroep een zeldzaam fenomeen.

⇨ Sector vrije tijd en cultuur

Grafiek A13: aandeel activiteiten in de sector vrije tijd en cultuur per groep (2009-2014)

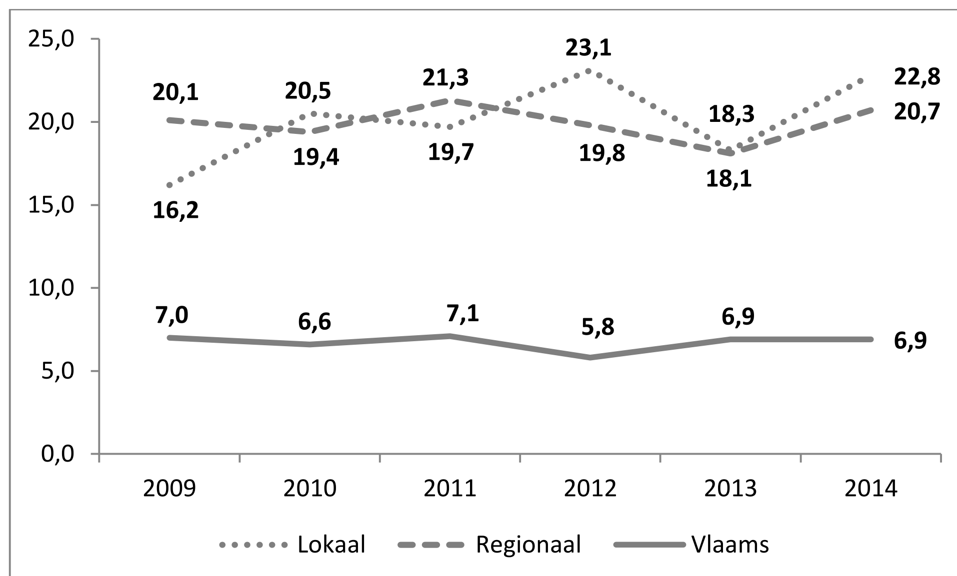
Alweer hetzelfde beeld bij lokale preventiewerkers: een sterkere participatie van deze sector in hun preventieactiviteiten en door de knik in 2011 een minder eenduidig evolutiebeeld over de laatste jaren heen. Toch is het duidelijk dat de lokale preventiewerkers meer dan de twee andere groepen sterker met de sector vrije tijd en cultuur werken. Het gaat dan vooral om overleg met het jeugdwerk.

Bij de regionale preventiewerkers kent de participatiegraad van de sector vrije tijd en cultuur een stijging. De dalingen tussen 2009 en 2010 en tussen 2012 en 2013 hingen samen met een minder sterke samenwerking met het jeugdwerk. Zo ook hangt de stijging in 2014 samen met de stijging van het aantal activiteiten met het jeugdwerk (van 141 activiteiten in 2013 naar 200 in 2014). Ook met de uitgaanssector (van 85 activiteiten in 2013 naar 109 in 2014) en met allochtonenorganisaties werd sterker samengewerkt (van 30 activiteiten in 2013 naar 65 in 2014). De achteruitgang van het aantal activiteiten met allochtonenorganisaties en sportorganisaties in de laatste jaren is in 2014 omgebogen naar een stijging, van 30 in 2013 naar 45 in 2014.

Bij de Vlaamse preventiewerkers blijft het aandeel vrij stabiel rond de 5%, wat grotendeels te maken heeft met de structurele activiteiten die VAD in deze sector opzette (o.a. Quality Nights voor uitgaanssettings, Drugs in beweging voor jeugdbewegingen).

• ***Sectoren waar zowel lokale als regionale preventiewerkers een sterker bereik hebben***

⇨ Sector welzijn

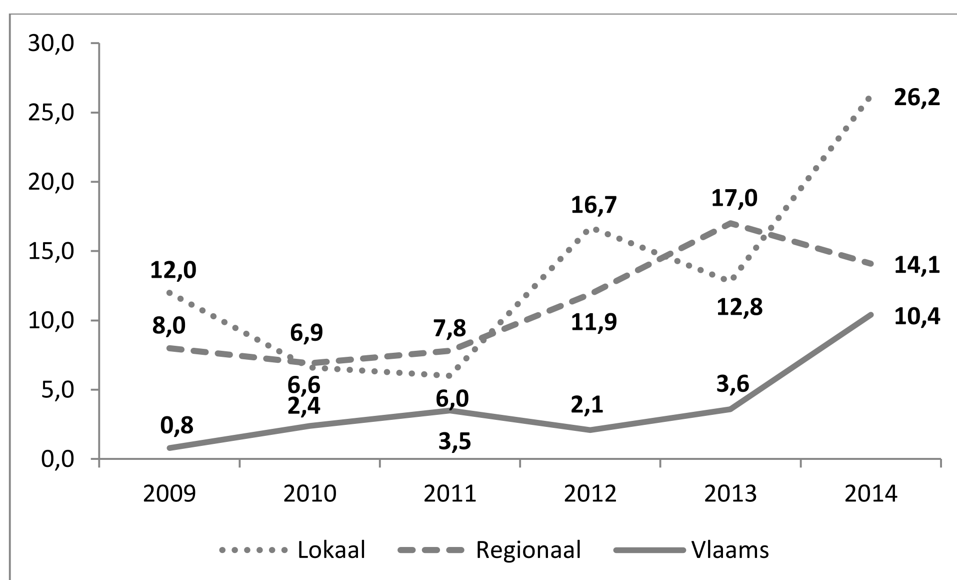

Grafiek A14: aandeel activiteiten in de welzijnssector per groep (2009-2014)

De laatste jaren doen de lokale preventiewerkers en de regionale preventiewerkers als het ware haasje-over in het meest werken met de welzijnssector. Deze sector scoort in het Gingerbeeld van beide registratorgroepen telkens een participatiegraad van rond de 20%. Toch is er een grotendeels verschillend activiteitenprofiel bij beide groepen. Bij de lokale preventiewerkers ligt het accent duidelijk bij overleg en consult/advies naar OCMW's toe. Bij de regionale preventiewerkers gaat de meeste aandacht naar beleidsmatige ondersteuning van OCMW's (overleg, vorming en coaching) en voorzieningen voor bijzondere jeugdzorg (overleg, vorming, coaching en consult/advies).

De participatiegraad blijft bij de Vlaamse preventiewerkers rond de 7% liggen.

⇨ Algemene bevolking

Grafiek A15: aandeel activiteiten met de algemene bevolking per groep (2009-2014)

De lijn van de lokale preventiewerkers maakt ook hier bokkensprongen, zelfs een felle opwaartse in 2014. Dit, terwijl de regionale preventiewerkers na enkele jaren gestage stijging nu een lager aandeel dan in 2013 laten optekenen. Terwijl in de activiteiten van de lokale preventiewerkers de klemtoon ligt op campagnes (bv. Veilig feesten), is het merendeel van de activiteiten bij de regionale preventiewerkers in het kader van vroeginterventie, ondanks het feit dat een aantal CGG-preventiewerkers vroeginterventie registreren in EPD in plaats van in Ginger.

De lijn van de Vlaamse preventiewerkers ligt duidelijk onder die van de twee andere registratorgroepen, maar vertoont toch een opmerkelijke stijging. Dat ligt aan het feit dat De Sleutel in 2014 meer vroeginterventieactiviteiten met de algemene bevolking registreerde.

Stabielere registratorgroep = stabieler beeld

Zoals de grafieken in dit hoofdstuk aantonen, hangt de kwaliteit en de betrouwbaarheid van het monitorbeeld af van de stabiliteit in de samenstelling van de registratorgroepen. De regionale preventiewerkers nemen elk jaar in ongeveer dezelfde grote getale deel en vertonen een weinig veranderende samenstelling. Er kan al eens een personeelswissel zijn, maar deze gebeurt vaak in het kader van een vast takenprofiel. Daardoor worden de taken gecontinueerd en krijg je in het monitorbeeld over de jaren heen geen sterk op- en neergaande sprongen.

Bij de Vlaamse preventiewerkers is de samenstelling van de registratorgroep in regel ook vrij stabiel, maar kan het zijn dat nieuwe impulsen binnen de VAD-werking of toegenomen aandacht van De Sleutel (bv. meer vroeginterventie naar de bevolking toe) de lijn van de grafiek sterker doet afwijken.

Bij de lokale preventiewerkers verandert de samenstelling van de groep het sterkst: er komen soms nieuwe projecten bij, sommige projecten worden stopgezet of sterk heroriënteerd, er zijn personeelswissels die een impact hebben op het profiel, er zijn veranderingen op het vlak van structuren en beleid (bv. creëren van intergemeentelijke netwerken), enz. Dat maakt dat je elk jaar een andere samenstelling van registrators en/of takenprofielen hebt. Zo komt het dat het monitorbeeld van de lokale preventiewerkers vaak opmerkelijke fluctuaties vertoont.

5. Terugkoppeling resultaten CGG-preventiewerk (samenwerkingsprotocol)

In het ‘Samenwerkingsprotocol alcohol- en andere drugpreventie tussen de Vlaamse overheid, het CGG-preventiewerk en VAD’ staat vermeld dat VAD op basis van de Gingerregistratie een jaarlijkse rapportering doet over de preventieactiviteiten van de CGG-preventiewerkers alcohol en drugs. Daarvoor worden enkele indicatoren aangegeven. Deze zijn gebaseerd op beleidskeuzes uit het Actieplan Tabak, Alcohol en Drugs van de Vlaamse overheid. In dit hoofdstuk wordt - binnen de mogelijkheden en beperkingen van Ginger - het registratiebeeld opgehangen aan de vermelde indicatoren.

De Gingerregistratie 2014 leverde in totaal 6.246 preventieactiviteiten op. Preventiewerkers die aan een CGG verbonden zijn, nemen daarvan 4.595 activiteiten voor hun rekening, wat overeenkomt met een aandeel van 73,6%, wat even hoog is als in 2013. Dit aandeel komt op naam van de preventiewerkers die tewerkgesteld zijn bij een CGG, maar daarom niet noodzakelijk gesubsidieerd zijn door de Vlaamse Gemeenschap. Immers, een deel komt uit andere financieringsbronnen (bv. gemeente, stad of provincie). In dit hoofdstuk wordt het beeld geschetst op basis van de 4.595 activiteiten die de 53 CGG-preventiewerkers samen in Ginger registreerden (ter vergelijking: in 2013 registreerden 49 CGG-preventiewerkers samen 4.485 activiteiten; in 2011 waren dat in totaal 4.245 activiteiten door 51 CGG-preventiewerkers).

➪ *Coaching*

• Indicator: coachingsactiviteiten per sector/detailsector

Coaching in sector…	**Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o.v. totaal**	**% op totaal**	**CGG-PW voornamelijk en/of proportioneel meer in detailsectoren…**[16]
Arbeid	65/72	90,3%	Social profit organisaties (> 50 pers.), private bedrijven (> 50 pers.),
Gezondheid	56/63	88,9%	Gezondheid: andere
Onderwijs	217/226	96,0%	TSO; BSO; ASO
Overheid	84/92	91,3%	Regionale overheden
Politie en justitie	26/26	100%	-
Vrije tijd en cultuur	45/52	86,5%	Uitgaanssector
Welzijn	108/112	96,4%	Voorzieningen bijzondere jeugdzorg; OCMW

Tabel A37: aantal/aandeel coaching per sector (regionale CGG-preventiewerkers)

In hoofdstuk 4.2 kwam al tot uiting dat de regionale preventiewerkers meer coachingsactiviteiten uitvoeren. Dat wordt hier bevestigd: terwijl CGG-preventiewerkers instaan voor 73,6% van alle geregistreerde preventieactiviteiten, ligt hun aandeel in alle coachingsactiviteiten op 94,3%. Dit hoge aandeel ligt in de lijn van het TAD-profiel voor de CGG-preventiewerkers, waarin coaching een centrale rol inneemt.
Het is dan ook normaal dat we, afgemeten aan hun algemeen aandeel, zien dat het CGG-preventiewerk in de meeste sectoren proportioneel meer investeert in coaching. In de sectoren vrije tijd en cultuur, gezondheid, arbeid en overheid ligt het aandeel coaching iets lager dan in de andere sectoren. In de sectoren onderwijs, welzijn en politie en justitie staan CGG-preventiewerkers in voor bijna alle coachingsactiviteiten.
Het feit dat in de onderwijssector de detailsectoren TSO en BSO en in de welzijnssector de detailsector voorzieningen bijzondere jeugdzorg proportioneel sterker worden bereikt, sluit aan bij aandachtspunten uit TAD.

[16] Deze kolom geeft weer in welke detailsectoren de CGG-preventiewerkers vooral werken of proportioneel meer werken in vergelijking met niet-CGG-preventiewerkers.

• Indicator: evaluatie van coaching

Algemeen scoort evaluatie proportioneel gezien niet hoog bij coaching: in 10,7% van de coachingsactiviteiten is de activiteit geëvalueerd. Dat is op zich niet zo verwonderlijk. In een structureel coachingsproces, met regelmatig weerkerende coachingsmomenten, zal evaluatie ten gepaste tijde, maar daarom niet na elke activiteit plaatsvinden.
Bekijken we dit aandeel bij de CGG-preventiewerkers, dan zien we dat 10,6% van hun coachingsactiviteiten geëvalueerd werden. CGG-preventiewerkers voeren dus even vaak een evaluatie uit na een coachingsactiviteit dan de andere registratorgroepen.

⇨ ***Vorming***

• Indicator: vormingsactiviteiten per sector/detailsector

Vorming per sector/detailsector	**Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o. totaal**	**% op totaal**	**CGG-PW voornamelijk en/of proportioneel meer in detailsectoren…**
Arbeid	72/85	84,7%	Private bedrijven (> 50 pers.)
Gezondheid	252/301	83,7%	Centra Geestelijke Gezondheidszorg; PAAZ/PZ
Onderwijs	643/946	68,0%	ASO; BSO; TSO
Overheid	112/150	74,7%	Lokale overheden
Politie en justitie	71/84	84,5%	Gevangenis
Vrije tijd en cultuur	80/99	80,8%	Allochtonenorganisaties; Jeugdwerk: jeugdvereniging/-beweging
Welzijn	201/226	88,5%	OCMW; voorzieningen bijzondere jeugdzorg

Tabel A38: aantal/aandeel vorming per sector (regionale CGG-preventiewerkers)

Het aandeel vormingsactiviteiten dat CGG-preventiewerkers opnemen (76,3%) is iets hoger dan hun algemene aandeel in alle Gingeractiviteiten (73,6%). Afgewogen aan hun algemeen aandeel, zien we dat het CGG-preventiewerk in de sectoren welzijn, arbeid, politie en justitie, en gezondheid hoger scoort. In de onderwijssector wordt proportioneel minder vorming gegeven.
Ook hier zien we enkele specifieke resultaten die aansluiten bij de in TAD vermelde aandachtspunten, zoals een merkbaar accent op vorming naar allochtonenorganisaties.

• Indicator: soorten vormingsactiviteit

Detailsoort vorming	**Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o.v. totaal**	**% op totaal**
Informatieoverdracht	642/739	86,9%
Inoefenen van vaardigheden	254/390	65,1%
Inspelen op attitudes	510/671	76,0%

Tabel A39: aantal/aandeel detailsoorten vorming (regionale CGG-preventiewerkers)

Vergelijkend met hun algemeen aandeel van 73,6% leggen de CGG-preventiewerkers zich sterker toe op informatieoverdracht en iets minder op het inoefenen van vaardigheden. Het inspelen op attitudes en "andere" vormen van vorming komt bijna gemiddeld voor.

• Indicator: bereikte doelgroepen in vormingsactiviteiten

		Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o.v. totaal	**% op totaal**
Intermediaire doelgroep	Vormingsactiviteiten met intermediaire doelgroep	**536/785**	**68,3%**
	Specifieke doelgroep(en):	93,1% intermediairs 18,5% preventiewerkers 10,4% bestuursniveau	
Uiteindelijke doelgroep	Vormingsactiviteiten met uiteindelijke doelgroep	**645/763**	**84,5%**
	Specifieke doelgroep(en):	73,5% jongeren 23,1% volwassenen 8,1% familie	

Tabel A40: aantal/aandeel bereikte doelgroepen (regionale CGG-preventiewerkers)

Als we bovenstaand resultaat vergelijken met dat van 2013, dan zien we dat de verhoudingen tussen de intermediaire en de uiteindelijke doelgroep niet meer in evenwicht zijn. Als we de percentages afwegen aan hun globale aandeel van 73,6% dan zien we dat CGG-preventiewerkers relatief meer aandacht besteden aan uiteindelijke doelgroepen, wat vaak gebeurt in het kader van specifieke projecten. Het gros daarvan omvat vormingsactiviteiten voor leerlingen en vroeginterventieactiviteiten.

In het werken met intermediaire doelgroepen via vorming wordt de categorie intermediairs zo goed als altijd bereikt. Preventiewerkers en vertegenwoordigers van het bestuursniveau komen veel minder sterk aan bod. Wat vorming naar uiteindelijke doelgroepen betreft, zijn jongeren duidelijk de voornaamste doelgroep, al vormen volwassenen ook nog vrij vaak de doelgroep.

• Indicator: evaluatie van vormingsactiviteiten

Vorming is dé activiteit bij uitstek als het op evaluatie aankomt. 64,4% van de in Ginger geregistreerde vormingsactiviteiten werden geëvalueerd. Dat is veruit het hoogste aandeel van alle soorten activiteit. Bij de CGG-preventiewerkers ligt dat aandeel bijna even hoog: 61,6%. We kunnen dus stellen dat CGG-preventiewerkers ongeveer gemiddeld scoren qua uitgevoerde evaluaties.
In bijna de helft van de gevallen is de registrator zelf de evaluator (45,6%), in drie op de tien gevallen is dat een externe persoon of organisatie (30,2%) en in ruim een vijfde is dat zowel de registrator als een externe evaluator (22,8%).

⇨ ***Consult en advies***

• Indicator: consult- en adviesactiviteiten per sector/detailsector

Consult/advies per sector/detailsector	**Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o.v. totaal**	**% op totaal**	**CGG-PW voornamelijk en/of proportioneel meer in detailsectoren…**
Arbeid	27/57	41,1%	
Gezondheid	83/135	79,4%	PAAZ/PZ; Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg; koepels
Onderwijs	80/133	80,0%	ASO; BSO; TSO
Overheid	35/117	50,0%	Regionale overheden
Politie en justitie	4/20	50,0%	
Vrije tijd en cultuur	18/35	39,3%	
Welzijn	55/88	89,2%	Voorzieningen bijzondere jeugdzorg

Tabel A41: aantal/aandeel consult/advies per sector (regionale CGG-preventiewerkers)

Consult en advies wordt proportioneel duidelijk minder vaak door CGG-preventiewerkers uitgevoerd als algemeen: het aandeel van deze registratorgroep in consult- en

adviesactiviteiten (59,5%) ligt lager dan hun algemeen aandeel in de activiteiten (73,6%). Dit aandeel ligt duidelijk lager dan dat van 2013 (73,5%) en terug in de grootteorde van 2012 (60,9%). Tussen de sectoren is het beeld van consult- en adviesactiviteiten sterk variërend: terwijl de sectoren vrije tijd en cultuur, en arbeid duidelijk onder het gemiddelde zitten, ligt dat aandeel in de sectoren welzijn, onderwijs en gezondheid een stuk hoger.
Ook hier zien we enkele specifieke resultaten die aansluiten bij de in TAD vermelde aandachtspunten, zoals het frequenter voorkomen van consult en advies naar voorzieningen bijzondere jeugdzorg.

- Indicator: bereikte doelgroepen in consult- en adviesactiviteiten

<table>
<tr><th></th><th></th><th>Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o.v. totaal</th><th>% op totaal</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Intermediaire doelgroep</td><td>Consult/advies met intermediaire doelgroep</td><td>259/460</td><td>56,3%</td></tr>
<tr><td>Specifieke doelgroep(en):</td><td colspan="2">78,8% intermediairs
15,4% preventiewerkers
13,9% bestuursniveau</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Uiteindelijke doelgroep</td><td>Consult/advies met uiteindelijke doelgroep</td><td>56/69</td><td>81,2%</td></tr>
<tr><td>Specifieke doelgroep(en):</td><td colspan="2">60,7% volwassenen
46,4% jongeren
28,6% familie</td></tr>
</table>

Tabel A42: aantal/aandeel bereikte doelgroepen (regionale CGG-preventiewerkers)

Bij consult- en adviesactiviteiten valt op dat er vanuit het CGG-preventiewerk proportioneel meer aandacht gaat naar uiteindelijke doelgroepen dan vanuit de andere registratorgroepen. Maar als we naar het aantal activiteiten kijken, zien we wel dat het om een beperkt aantal gaat. CGG-preventiewerkers voerden in 2014 56 consult- en adviesactiviteiten uit met uiteindelijke doelgroepen, terwijl dat met intermediaire doelgroepen meer dan vier keer zoveel was. Nadat in 2012 jongeren voor het eerst sinds 2009 sterker aan bod kwamen dan volwassenen, is deze verhouding nadien terug omgekeerd. Ook al is het aandeel van jongeren gestegen in vergelijking met 2013.

De CGG-preventiewerkers staan in voor niet veel meer dan de helft van de consult- en adviesactiviteiten met intermediaire doelgroepen, wat lager is dan hun algemene registratiegraad. Er wordt dan vooral gewerkt met de categorie intermediairs, die in ruim drie kwart van de activiteiten betrokken worden. Preventiewerkers en vertegenwoordigers van het bestuursniveau zijn in ongeveer één op de zeven activiteiten betrokken.

➪ *Netwerking/overleg*

• Indicator: overleg- en netwerkingsactiviteiten per sector/detailsector

Ginger geeft geen directe indicaties over netwerking. Maar door het onder de loep nemen van overlegactiviteiten komt ook een stuk beeld over netwerking naar voren. Overleg is namelijk dé activiteit bij uitstek om aan netwerking te doen. Dat blijkt ook uit de algemene Gingerresultaten: in meer dan een derde van de overlegactiviteiten is er sprake van intersectorale samenwerking (36,3%), terwijl dit voor alle activiteiten samen in ongeveer een kwart van de activiteiten het geval is (26,3%). Maar ook binnen één sector is overleg een indicator voor netwerking, zoals blijkt uit onderstaande resultaten.

Overleg per sector/detailsector	**Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o.v. totaal**	**% op totaal**	**CGG-PW voornamelijk en/of proportioneel meer in detailsectoren…**
Arbeid	84/131	64,1%	Private bedrijven (>50 pers.); social profitorganisaties (>50 pers.)
Gezondheid	1166/1504	77,5%	Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg; koepels; Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO)
Onderwijs	384/536	71,6%	TSO; ASO; BSO; Centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB)
Overheid	837/1091	76,7%	Lokale overheden
Politie en justitie	197/278	70,9%	Politie; gevangenis
Vrije tijd en cultuur	245/339	72,3%	Allochtonenorganisaties
Welzijn	531/666	79,7%	Voorzieningen bijzondere jeugdzorg

Tabel A43: aantal/aandeel overleg per sector (regionale CGG-preventiewerkers)

In vergelijking met hun algemene registratiegraad van 73,6% zien we dat de CGG-preventiewerkers proportioneel ongeveer even vaak overleg plegen (75,5%), met tussen de sectoren onderling niet al te grote verschillen. Alleen in de sector arbeid ligt het aandeel lager. In de andere sectoren ligt het aandeel niet ver van het gemiddelde aandeel.
Opmerkelijk is dat bij overleg binnen een bepaalde sector vaak meerdere detailsectoren participeren. Dit toont aan dat ook binnen één sector via overleg aan netwerkvorming wordt gedaan.

• Indicator: bereikte doelgroepen in overleg

		Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o.v. totaal	% op totaal
Intermediaire doelgroep	Overlegactiviteiten met intermediaire doelgroep	**2.032/2.698**	**75,3%**
	Specifieke doelgroep(en):	64,5% intermediairs 49,9% preventiewerkers 22,7% bestuursniveau	
Uiteindelijke doelgroep	Overlegactiviteiten met uiteindelijke doelgroep	**32/35**	**91,4%**
	Specifieke doelgroep(en): te weinig cases voor sprekend resultaat		

Tabel A44: aantal/aandeel bereikte doelgroepen (regionale CGG-preventiewerkers)

In overleg met intermediaire doelgroepen ligt het aandeel dat het CGG-preventiewerk op zich neemt bijna even hoog als hun algemene registratiegraad. In het overleg met intermediaire doelgroepen zien we dat de categorie 'intermediairs' nog steeds het meest betrokken wordt, gevolgd door preventiewerkers. Vertegenwoordigers van het bestuursniveau nemen het minst deel, maar zijn toch nog betrokken in bijna een kwart van de overlegactiviteiten met intermediaire doelgroepen.

Over de uiteindelijke doelgroep kunnen we geen gedetailleerde uitspraken doen omdat – ondanks het feit dat de regionale preventiewerkers het gros van overleg voor die doelgroep voor hun rekening nemen - het aantal activiteiten te laag ligt.

• Indicator: evaluatie van overlegactiviteiten

Ook overleg kent algemeen een eerder lage evaluatiegraad: 8,0% van de overlegactiviteiten die alle registrators samen in 2014 registreerden, zijn geëvalueerd. Bij de CGG-preventiewerkers ligt dat aandeel even hoog, met 8,1%. Dat dit aandeel zo laag ligt, heeft te maken met het feit dat niet alle overlegactiviteiten geëvalueerd (kunnen) worden. De evaluatie zal eerder plaatsvinden op bepaalde "mijlpalen" in het overlegproces. Net als in 2013 is de uitvoering van evaluatie bij overlegactiviteiten vrij evenredig verdeeld tussen externen (37,5%), de registrator zelf (32,5%) en externen als de registrator zelf (27,4%).

6. Wat brengt de nabije Gingertoekomst?

Sinds januari 2012 staat de nieuwe, voor gebruiker en beheerder gebruiksvriendelijkere versie van Ginger online en is er op dat vlak minder ondersteuning nodig. De focus zal verder liggen op het behoud en de uitbreiding van de groep registrators en op het verhogen van de registratiekwaliteit.

- **Opvolging en ondersteuning Gingerregistrators**

Begin 2012 kregen alle ooitgebruikers van Ginger bij de omschakeling naar de nieuwe onlineversie toegang tot het vernieuwde programma met de oude gebruikersnaam en paswoord. Sindsdien zijn er nog ettelijke nieuwe gebruikers toegevoegd. De personen die in het verleden aan de Gingerregistratie deelnamen en nog in de alcohol- en drugpreventie actief zijn, moeten blijvend bij de registratie gehouden worden.
Dat gebeurt in de eerste plaats via nieuwsbrieven en mailings. Alle registrators kregen in december 2014 de jaarlijkse nieuwsbrief waarin hen werd gevraagd om de registratie tegen 15 januari 2015 af te ronden en waarin naar aandachtspunten bij de registratie werd verwezen (zie bijlage 2).
Daarnaast is er de laagdrempelige help desk-functie op VAD, via telefoon en via mail, die ervoor moet zorgen dat de registrators niet afhaken omwille van inhoudelijke of technische moeilijkheden.
Zowel de nieuwsbrief als de help desk zullen in 2015 voortgezet worden.

- **Vormingen**

In de vorige jaren zette VAD op het vlak van Gingervorming vooral in op introductiesessies, casusdagen en vormingen over werken met de eigen Gingerdata. Daarmee werden de grootste noden gelenigd. Omdat er geen al te groot personeelsverloop is in de groep Gingerregistrators en er, na zowat 15 jaar Ginger, in de meeste preventiewerkingen voldoende ervaring en expertise op het vlak van Gingerregistratie aanwezig is, is de nood aan bijkomende Gingervormingen sterk afgenomen. Er wordt dan ook niet meer actief geworven voor nieuwe vormingen. Er is uiteraard wel altijd de mogelijkheid om op vraag Gingervormingen te geven.
Dit neemt evenwel niet weg dat VAD geen vormingsinitiatieven meer opneemt. Op 17 oktober 2014 werd Ginger voorgesteld op de basisvorming “Alcohol- en drugpreventie: van theorie naar praktijk”. 12 preventiewerkers volgden deze vorming: 7 lokale preventiewerker en 5 regionale preventiewerkers.
Ook in 2015 zal gezocht worden naar Gingervormingen met een optimaal rendement.

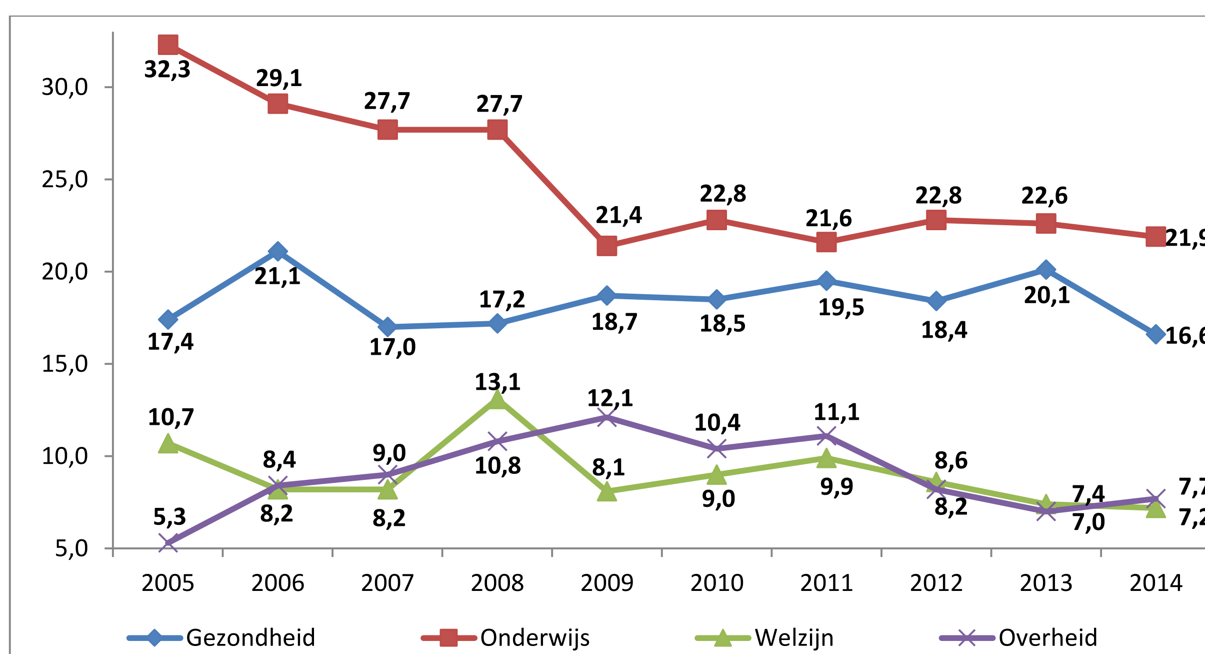
- **Indicatoren CGG-preventiewerk**

Om tegemoet te komen aan de vraag van de Vlaamse overheid maakte VAD medio 2014 een Excel-sjabloon waarin de gevraagde indicatoren kunnen worden ingevuld en tegelijk worden vergeleken met het CGG-resultaat voor heel Vlaanderen, alsook een handleiding over hoe je met het Gingerprogramma de gevraagde indicatoren kan berekenen en invoeren in het Excelblad. In de zomer van 2015 zal VAD aan de hand van de door de Vlaamse overheid gevraagde indicatoren bekijken of en hoe het sjabloon moet worden aangepast.

Bijlage 1: algemene Gingerresultaten

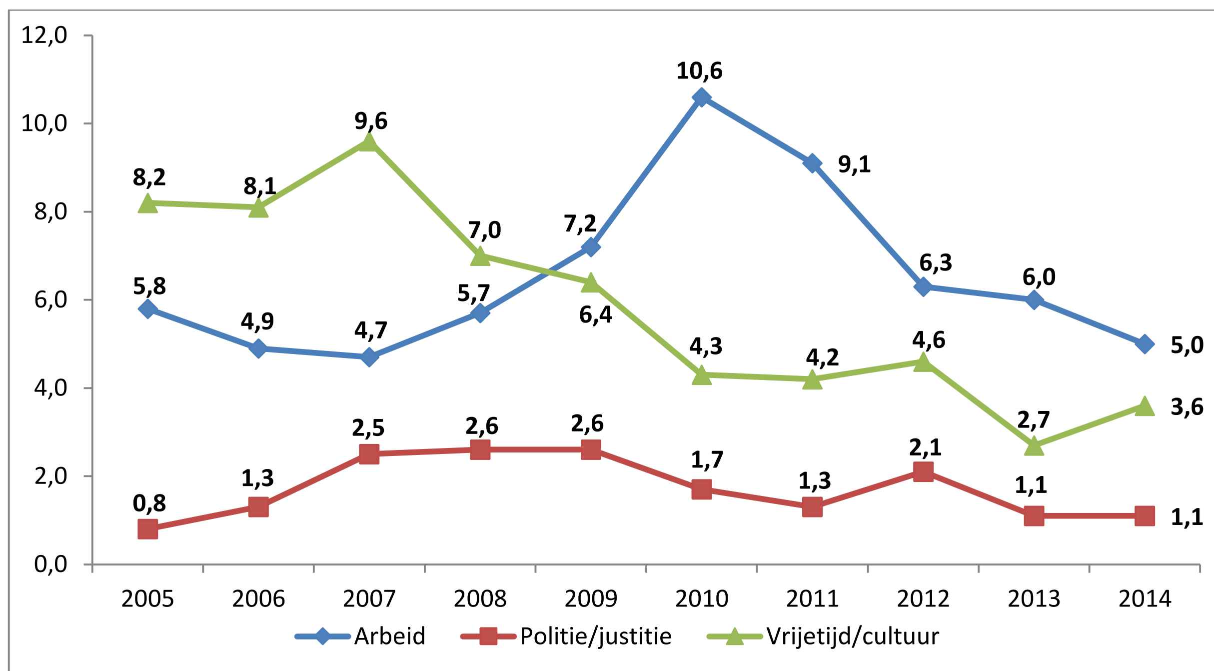
Sector	Unisectorale activiteiten	Intersectorale activiteiten	Totaal aantal activiteiten
Arbeid	312	63	375 (6,0%)
Gezondheid	1.036	1.067	2.103 (33,7%)
Onderwijs	1.367	608	1.975 (31,6%)
Overheid	478	1.111	1.589 (25,4%)
Politie en justitie	70	370	440 (7,0%)
Vrije tijd en cultuur	227	427	654 (10,5%)
Welzijn	448	721	1.169 (18,7%)
Algemene bevolking	665	261	926 (14,8%)
Totaal	4.603	1.643	6.246

Tabel B1: aantal/aandeel activiteiten per sector (unisectoraal, intersectoraal, totaal)[17]

Grafiek B1: evolutie aandeel unisectorale activiteiten; deel 1 (2005-2014)

[17] Het kolomtotaal voor intersectorale activiteiten is groter dan de som van de getallen per sector, omdat het kolomtotaal het totaal aantal intersectorale activiteiten weergeeft en het getal per sector aangeeft hoeveel activiteiten die bepaalde sector deelnam aan een intersectorale activiteit. Aangezien er per definitie meerdere sectoren deelnemen aan elke intersectorale activiteit, is de som van de sectoren een veelvoud van het aantal intersectorale activiteiten.

Grafiek B2: evolutie aandeel unisectorale activiteiten; deel 2 (2005-2014)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aandeel intersect. activiteiten	19,5%	18,9%	18,2%	15,8%	18,3%	17,4%	18,4%	21,2%	21,8%	26,3%
Aantal sectoren/activiteit	2,72	2,99	3,04	3,13	3,08	2,86	2,84	2,79	2,85	2,82
ISS-indicator[18]	53,0	56,5	55,3	49,5	56,4	49,7	52,3	59,1	62,1	74,2

Tabel B2: overzicht evolutie intersectorale activiteiten (2005-2014)

[18] De ISS-indicator, berekend volgens de formule [percentage intersectorale activiteiten op het totaal aantal activiteiten x gemiddeld aantal aanwezige sectoren per intersectorale activiteit], geeft een indicatie van de reikwijdte van intersectorale samenwerking.

	Alle activiteiten	Overleg	Consult/advies	Coaching	Vorming	Vroeginterventie	Campagnes	Andere Actie
Arbeid	1u49	1u21	0u53	1u37	3u36	-	-	1u06
Gezondheid	2u17	2u14	1u26	1u58	3u00	2u08	2u27	2u07
Onderwijs	2u28	1u53	1u14	1u50	3u04	2u21	2u50	2u56
Overheid	2u08	2u04	1u29	2u06	2u42	-	3u23	2u13
Politie en justitie	2u22	2u00	1u16	2u05	3u55	-	2u09	2u40
Vrije tijd en cultuur	2u26	1u54	1u35	1u49	2u25	-	4u09	4u59
Welzijn	2u14	1u54	1u25	1u58	3u32	1u20	2u42	2u56
Algemene bevolking	2u31	2u17	1u48	-	2u28	1u55	4u44	3u07
Algemeen	2u16	1u58	1u19	1u53	3u06	1u52	3u53	2u35

<u>Tabel B3</u>: gemiddelde tijdsinvestering per sector en per soort activiteit[19]

Sector	Lokaal	Gemeenschap/ gewest	Regionaal	Provinciaal	Federaal	Internationaal
Arbeid	65,9%	15,7%	5,9%	3,2%	**8,8%**	0,5%
Gezondheid	34,4%	**32,7%**	16,5%	**12,9%**	1,1%	2,3%
Onderwijs	**82,3%**	5,8%	7,5%	2,6%	1,5%	0,3%
Overheid	58,2%	9,4%	17,2%	**12,2%**	1,6%	1,1%
Politie en justitie	70,2%	6,6%	17,7%	3,4%	1,6%	0,5%
Vrije tijd en cultuur	75,5%	8,0%	7,0%	6,1%	1,2%	2,1%
Welzijn	68,5%	9,0%	14,0%	8,0%	0,2%	0,3%
Algemene bevolking	67,1%	4,5%	**22,1%**	4,9%	0,4%	1,0%
Algemeen	60,1%	15,7%	13,5%	7,8%	1,7%	1,2%

<u>Tabel B4</u>: locatieniveaus per sector

[19] De gemiddelde tijdsduur wordt pas berekend vanaf tien activiteiten. Indien er dus in een bepaalde sector minder dan tien detailactiviteiten zijn, wordt geen gemiddelde tijdsduur aangegeven omwille van de geringe statistische betrouwbaarheid.

Sector	Overleg	Vorming	Consult/advies	Vroeginterventie	Coaching	Campagnes	Andere acties
Arbeid	34,9%	22,7%	**15,2%**	0,0%	**19,2%**	1,1%	6,9%
Gezondheid	**71,5%**	14,3%	6,4%	1,3%	3,0%	1,0%	2,5%
Onderwijs	27,1%	**47,9%**	6,7%	0,8%	11,4%	2,2%	3,8%
Overheid	**68,7%**	9,4%	7,4%	0,7%	5,8%	3,7%	4,4%
Politie en justitie	**63,2%**	19,1%	4,5%	1,4%	5,9%	3,2%	2,7%
Vrije tijd en cultuur	51,8%	15,1%	5,4%	1,1%	8,0%	**10,7%**	**8,0%**
Welzijn	57,0%	19,3%	7,5%	1,2%	9,6%	2,0%	3,4%
Algemene bevolking	8,3%	15,0%	6,0%	**47,4%**	0,4%	**14,1%**	**8,6%**
Algemeen	43,8%	24,8%	8,5%	7,9%	7,4%	3,5%	4,3%

Tabel B5: soorten activiteit per sector

Sector	Intermediaire doelgroep	Uiteindelijke doelgroep
Arbeid	**94,9%**	5,1%
Gezondheid	**92,7%**	7,3%
Onderwijs	58,0%	**42,0%**
Overheid	**96,9%**	3,1%
Politie en justitie	**82,9%**	17,1%
Vrije tijd en cultuur	70,5%	29,5%
Welzijn	**90,0%**	10,0%
Algemene bevolking	13,2%	**86,8%**
Algemeen	74,3%	25,7%

Tabel B6: doelgroepen per sector

Sector	Geen specifiek middel als item	Alcohol	Illegale drugs	Tabak	Medicatie	ICT-verslaving	Gokken
Arbeid	59,5%	41,3%	36,3%	17,3%	25,9%	5,3%	6,1%
Gezondheid	52,9%	38,5%	35,4%	20,9%	19,0%	14,0%	8,3%
Onderwijs	47,8%	44,3%	46,8%	30,7%	26,9%	**30,1%**	**18,9%**
Overheid	55,5%	38,5%	35,4%	20,3%	16,7%	13,7%	7,2%
Politie en justitie	43,0%	50,0%	52,7%	28,6%	25,2%	**17,7%**	10,7%
Vrije tijd en cultuur	48,9%	54,0%	47,6%	26,3%	17,4%	14,1%	7,6%
Welzijn	51,4%	41,4%	41,4%	24,0%	22,8%	15,0%	10,9%
Algemene bevolking	26,3%	**76,7%**	**58,9%**	**39,1%**	19,2%	20,2%	11,7%
Algemeen	47,4%	46,9%	43,5%	26,3%	22,5%	18,2%	12,0%

Tabel B7: behandelde thema's per sector

Sector	Materiaal van VAD/De DrugLijn	Zelf ontwikkeld materiaal	Ander materiaal op Vlaams niveau	Ander materiaal op lokaal/region. niveau	Ander materiaal op internationaal niveau	Ander materiaal op federaal niveau	Geen materiaal
Arbeid	**60,8%**	33,9%	7,7%	2,4%	2,1%	3,5%	27,7%
Gezondheid	47,1%	27,2%	12,8%	7,9%	5,7%	1,3%	36,2%
Onderwijs	45,2%	52,5%	7,3%	5,7%	5,4%	1,0%	20,7%
Overheid	43,2%	33,4%	10,6%	7,4%	3,5%	1,1%	**40,5%**
Politie en justitie	48,9%	46,6%	10,9%	**14,8%**	2,5%	0,2%	28,9%
Vrije tijd en cultuur	55,5%	40,1%	11,6%	10,4%	8,3%	0,9%	25,2%
Welzijn	50,0%	35,0%	8,3%	8,2%	4,4%	0,7%	35,2%
Algemene bevolking	47,5%	53,2%	12,9%	12,4%	5,3%	2,1%	13,9%
Algemeen	46,3%	40,1%	9,8%	6,5%	5,3%	1,3%	28,4%

Tabel B8: gebruikt materiaal per sector

Sector	% activiteit geëvalueerd
Arbeid	21,1%
Gezondheid	18,2%
Onderwijs	**37,6%**
Overheid	16,7%
Politie en justitie	23,9%
Vrije tijd en cultuur	20,8%
Welzijn	22,4%
Algemene bevolking	**43,8%**
Algemeen	27,3%

Tabel B9: evaluatie per sector

Soort activiteit	% activiteit geëvalueerd
Campagnes	**39,9%**
Consult/advies	11,9%
Coaching	10,7%
Overleg	8,0%
Vorming	**64,4%**
Vroeginterventie	**43,6%**
Andere actie	28,1%
Algemeen	27,3%

Tabel B10: evaluatie per soort activiteit

Bijlage 2: Ginger-nieuwsbrief december 2014

(Verzonden per mail op 22/12/2014)

Van: Johan Rosiers
Verzonden: maandag 22 december 2014 15:43
Aan: ***[CGG-preventiewerkers]***
Onderwerp: Gingerbells Gingerbells, Ginger all the way!

Beste Gingerbeheerders,

Met de kerst- en eindejaarsperiode in het vooruitzicht komt ook de deadline voor Gingerregistratie in het verschiet. Bij deze wil ik jullie vragen om binnen jullie centrum alle regionale preventiewerkers te vragen om uiterlijk op 16/01/2015 alle preventieactiviteiten van het werkjaar 2014 in te voeren. Nadien wordt de databank afgesloten voor analyse.

Wat de aandachtspunten voor de Gingerregistratie betreft, verwijs ik naar pagina 3 van de Gingerhandleiding (te downloaden in het programma) en naar de Gingercasussen die op 10 juni, 2 oktober en 3 december 2013 in het Preventieteam werden besproken.

Ter informatie: ik neem van 24/12/2014 tot en met 04/01/205 verlof. Na morgen ben ik dus terug bereikbaar vanaf maandag 5 januari 2015.

Alvast bedankt voor de medewerking!
Rest mij enkel nog jou en jouw collega's een mooi einde van 2014 en het allerbeste voor 2015 te wensen!

Met vriendelijke groeten,

Johan

Johan Rosiers
Stafmedewerker studie & onderzoek
T 02 423 03 58

Vanderlindenstraat 15 . 1030 Brussel . www.vad.be

